

A megnevezés mániája

Az osztrák Thomas Bernhard (1931-1989) az elmúlt évtizedek egyik legnagyobb írója volt. A hollandiai Maastrichtben született, gyermekkorát a bajorországi Traunsteinben és Salzburgban töltötte. Gimnáziumi tanulmányait félbehagyta, és elment kereskedősegédnek. Közben Salzburgban zenét tanult. Súlyos betegség tetőzte be ifjúkori hányódását. Minderről dosztojevskij tónusú és mélységű önéletrajzi regényciklust írt, amely külön fejezetet alkot prózáiról munkásságában, és amelynek öt kötete 1975-től 1982-ig jelent meg. Személyes nyomorúságának és szenvedéseinek háttérben sötét képet fest itt az osztrák náciizmusról, klerikalizmusról és provincializmusról. Ausztriával egész életében hadilábon állott. Szinte minden művében vad kirohanásokat intézett az osztrák viszonyok ellen, élete utolsó évtizedében azonban már olyan nagy volt az írói respektusa világszerte, hogy fogcsikorgatva az osztrák állam is elismerte. Bernhard ekkor már felváltva egy alpesi falu magányában és Bécsben élt. Végredeleiben még utoljára ismét odavágott: megtiltotta, hogy műveit osztrák kiadók kiadhassák, színműveit osztrák színpadokon előadhassák.

Valójában Ausztria Bernhard számára csak az örjítően abszurd világ paradigmikus esete volt. Rögeszmés hősei az egész modern emberi létezés nevetséges képtelenségével és értelmetlenségével kerülnek szembe, az hajszolja őket minduntalan eszelős tevékenységekbe. Általában megszállottan jegyzetelnek vagy monologizálnak. A bernhardi szöveg, akár prózai, akár drámai, e végtelen és mégis töredékes szóáradatot idézi vagy szólataltja meg közvetlenül. A szüntelen beszéd ideig-óráig menedéknek tűnik a semmi ásitó üressége elől. Am végül éppen a megnevezés, a rögzítés, a maradéktalanul teljes és tökéletes kifejezés mániája sodorja őket az örület felé.

Pályája kezdetén Bernhard verset és prózát írt. 1963-ban jelent meg első nagy műve, a Fagycímű regény, amely *A mérségető* (1970) című további regényével és legfontosabb elbeszéléseivel együtt magyarul is olvasható. Ezekon kívül azonban Bernhard még vagy tucatnyi prózai művet publikált, amelyek közt különleges remeklések akadnak.

Am ahogy prózáját, úgy drámáit is csak kevésbé ismerik nálunk. A hetvenes évek elején kezdett Bernhard drámákat írni, és ezeket többnyire a Salzburgi Ünnepi Játékokon mutatták be. E drámák domináns kifejező eszköze kezdettől fogva a monológ volt - nyilvánvalóan a prózai monológ rendszeres használata vezette el Bernhardot a drámához. Míg azonban a prózában a főhős monológja általában függő beszédben, idézetként hangzik el, a drámai főhős közvetlenül monologizál. Két évtizeden át évente állt elő Bernhard legalább egy darabbal, és ezek közül az 1985-ben bemutatott *A színházcsináló* kétségkívül a legbravúrosabbak, legkísértetiesebbek egyike. Minta Bernhard-darabok nagy részének, ennek az ősbemutatóját is Claus Peymann rendezte, mégpedig szintén a Salzburgi Ünnepi Játékokon, és ezt az elő-adást játszották aztán évekig a bécsi Burgtheaterben, amelynek éppen ez idő tájt lett Peymann az igazgató-főrendezője.

A színházcsináló egy kétszáznyolcvan lakosú, isten háta mögötti osztrák falu vendégfogadójának tánctermeiben játszódik. Itt készül elő-adni *A Történelem Kereke* című, grandiózus világdrámáját vándor-szintársulatával Bruscon, a színházcsináló. A társulat mindössze négytagú, az író-rendező-színész színházcsináló kívül feleségéből, fiából és lányából áll. Míg előző állomásukon, Gaspolishofenben a *Történelem Kereke* állítólag frenetikus sikert aratott, itt, a színházcsináló részéről mindig mélységes undorral kiejtett, Utzbach nevű faluban váratlan és örjítően művészetellenes nehézségek merülnek fel: Brusconnak, aki Shakespeare és Voltaire egyenrangú tersának tekinti magát, teremért kellene fizetnie, a táncterem mocskos és nyirkos, az előadás napján, kedden mindig mindenki véreshurka-készítéssel van elfoglalva a faluban, és egyáltalán nem biztos, hogy a tűzoltóparancs-

nok engedélyezi a vészvilágítás kikapcsolását a darab fináléjában, márpedig Bruscon „emberiségkomédiája” csakis abszolút sötétségben végződhet. A szereplők sem eszményiek: a feleség slafrokban jár-kele mélabúsan és egyfolytában köhög, a lány buta, sunyi és diletáns, a fiú pedig, bár szolgálatkész és alázatos, de éppen törött karú, azonkívül ütődött.

Végül mikor Bruscon zsarnokoskodó, zsémbelő, önnön nagyságát hirdető, hengerlő monológjai után mégiscsak kezdődhetnek az előadás, s még kellő számú néző is összegyűlik, vihar tör ki, zuhog az eső, villám csapkod, kialszik a villany, tűz üt ki, és a közönség pánikszerűen menekül. Egyfelől a kívánt abszolút sötétség, másfelől a társulat groteszk, mégis megindító csődje.

A színházcsinálót megkülönbözteti Bernhard többi logo- és megalomániás öregemberétől, hogy ő színész, egy kolosszális ripacs, olyan szélhámós, aki soha nem fog lebukni, mert legfőbb áldozata önmaga. Hazudik, mert ez a mestersége, és az emberek, már amennyire egyáltalán kiteelik tőlük, hisznek neki, mert kell nekik a színház hazugsága. Ugyanakkor a színházcsinálót, aki égbekiáltó önteltségében és ripacosságában is érzékeny művész, a többi Bernhard-hőshöz hasonlóan szintén szorongatja a Semmi, és végeérhetetlen svádája ennek elfedésére is szolgál.

Györfly Miklós

Thomas Bernhard A SZÍNHÁZCSINÁLÓ

Györfly Miklós fordítása

Szereplők

BRUSCON, színházcsináló
BRUSCONNÉ, színházcsinálóné
FERRUCCIO, a fiuk
SARAH, a lányok
VENDÉGLŐS
VENDÉGLŐSNÉ
ERNA, a lányok

A Fekete Szarvas vendéglő Utzbachban. Táncterem

ELSŐ JELENET

Délután három óra. Belép Bruscon, a színházcsináló és a Vendéglős

BRUSCON (széleskanimájú kalapban, bokáig érő kabátban és bottal a kezében)
Hogy itt
ebben az áporodott légkörben
Mintha csak *sejtettem* volna
(Felkiált)
Én az állami színész
Úristen
még vizelés céljából
se tettem be a lábam ilyen vendéglőkbe
És most itt játszom el *művem* a
Történelem Kerekét
(Tesz néhány lépést jobbra)

Fekete Szarvas
No igen
mintha megállott volna az idő
(Tess néhány lépést balra, majd a Vendéglőshöz fordulva)
Mintha nem tudta volna
hogyma ide érkezünk
(Körülnéz)
Vigasztalan
(Körülnéz)
Abszolút kulturálatlanság
vigasztalan
(Le akar ülni, de nincs szék az emelvényen; a Vendéglőshöz)
Utzbach
Utzbach mint Butzbach
Bruscon állami színész
Utzbachban
Az én komédiám ebben az Utzbachban
(Körülnéz)
Fekete szarvas
no persze
Micsoda fülleltség
Zivatar előtti fülleltség
Több se kell ennek az érzékeny léleknek
ebben az érzékeny testben
(Hirtelen felfortyanva)
Hát nincs itt maguknak még egy székük se

A Vendéglős széket hoz, Bruscon leül

VENDÉGLŐS Metéltésztaleves azt mondta
BRUSCON Természetesen
Metéltésztaleves
az egyetlen
amit itt meg lehet enni De
ne legyen túl zsíros
folyton ezek az óriási zsírcseppek a levesben
még a metéltésztalevesben is
a vidék üli a diadalát
(Kinyújtja a lábát)
Gaspoltshofenben
hatalmas sikerünk volt
grandiózus
a körülmények eszményiek
(Körülnéz)
Mondta már Sarah lányom magának
hogyma szükségem van egy
második fejpárnára
Éspedig lószőrrel tömött párnára
De ugye ez nem okoz gondot magának
hogyma lószőrpámát szerezzem nekem
VENDÉGLŐS A lószőrpárna már az ágyban van az
BRUSCON ágypedig megvetve
Az ág már megvetve
Azt mondja
az ág már meg van vetve
(Körülnéz)
A teóriák
nem vágnak egybe a praxissal
Hány lakos mit mondott
VENDÉGLŐS Kétszáznyolcvan
BRUSCON Kétszáznyolcvan
Törpeközség
Hogyma minden létezik
Gaspoltshofenben
nyolcszázharminc nézőnk volt
ennyi fizető
valósággal tomboló tapsvihar
Ha tudtam volna
hogyma ennek a
ennek a
VENDÉGLŐS Utzbach
BRUSCON Hogyma ennek az Utzbachnak
csak kétszáznyolcvan lakosa van
Óreg emberek

akik se nem látnak
se nem hallanak (A
Vendéglőshöz)
A Történelem Kereke
az emberiség komédiája
(Széttárja a karját, amennyire csak tudja)
Fellépnek benne
Caesar Napóleon Churchill
ez azonban nem jelenti azt
hogyma a női nem
rosszul jár benne
Alapjában véve
az egész turnén
máson se élek már mint metéltésztalevesen
Gaspoltshofenben
egész rendkívülien finom volt
Szinte semmi zsírcsepp
(Körülnéz)
És természetesen
döntő szerepet játszik
Metternich a komédiámban
amely valójában
tragédia
mint majd látni fogják

A Vendéglős kezdi az asztalokat a falhoz tolni

Minden dolog természete az
hogyma nem az ami
Turnéra megyünk
de valójában csapdába lépünk
úgyszólván színházi csapdába
(Hirtelen ráförmedve a Vendéglősre)
Volt már
a tűzoltóparancsnoknál
a vészvilágítás miatt
Mint mondtam
a komédiám végén tökéletesen
sötétnek kell lenni
a vészfénynek is ki kell aludnia
tökéletes sötétség
abszolút sötétség
van a komédiám végén
ha nincs abszolút sötétség
A Történelem Kereke agyon van ütve
Ha nem alszik ki a vészvilágítás
éppen az ellenkezőjére
fordul a komédiám
Gaspoltshofenben
eloltották a vészvilágítást
Frankenmarktban is
még az Inn menti Riedben is
pedig az a legostobább helyek egyikének hírében áll
Mondja meg a tűzoltóparancsnoknak
hogyma én Bruscon vagyok
Bruscon az állami színész
aki Berlinben a Faustot
és Zürichben Mefisztót játszotta
A tűzoltók csökönyösek
statisztika bizonyítja
hogyma évente több bajt csinálnak
mint bárki más
Ha kigyullad egy épület
a tűzoltók semmisítik meg végképp
Ez a fülleltség
(Félig kigombolja a kabátját)
Másképp megfázom ha
leveszem a kabátomat
Szüntelen köhögés kínoz
torokfájás gyötör
veritékben úszom

A Vendéglős ki akar nyitni egy ablakot

(Magasra emelt bottal ráreccsen)

Mit képzél
hiszen akkor itt állok a huzatban
(Összehúzza *magát*)
Ez az undorító bűz
Érdemes még disznót hizlalni

A Vendéglős becsukja az ablakot

Vagy ez csak a vendéglősök perverzítése
Mindenütt ez a disznóbűz
Egyik disznóhizlalda a másik után
Mondhatom más sincs erre felé
mint disznóhizlaldák
és diplomok
(*Nyög*)
és nációk
(*Hátradől és lehunyja a szemét*)
Ha nem engedik meg
hogy eloltsuk a vészfényt
nem játszunk
(*Felegyenesedik*)
Ez a helység Isten büntetése
Ezért jártam az akadémiákra
s tüntettek ki
az aranszalagos keresztel
(*A fejéhez kap*)
Agathe óva intett
(*Feláll, körülhéz*)
A katasztrófának egyszer be kellett következnie
Ha tiszta fejjel gondolkodunk
meg kell ölnünk magunkat
(*Az emelvény közepére áll és a botját olyan magasra nyújtja, amennyire csak bírja. A mennyezet felé meredve*)
Utzbach
(*Leengedi a karját, és öt lépést tesz jobbra, aztán tíz lépést balra, felmérve a színpadot. Megállva*)
Gaspoltshofenben
sem volt nagyobb a színpad
Az Inn menti Riedben
két méterrel szélesebb volt
de inkább ne lett volna
(*A Vendéglőshöz*)
Tudja nem is annyira
nekem katasztrófális
mint a feleségemnek
ő allergiás a disznóbűzre
mivel rossz a tüdeje a
legjobb levegőn is
nehézségekkel küszködik
Végére is
félórás beszédet kell
intéznie Róma népéhez
és egy árva szót sem hagyhat el belőle
(*Köhécse!*)
Itt minden szó port kavart
és akkor még ez az ördögi szöveg
a komédiámé
(*Belekiált a terembe*)
Sajnálom excellenciás uram
(*A Vendéglőshöz*)
Többé-kevésbé
teremtési komédia
hogy azt ne mondjam
az évszázad műve
(*Belekiált a terembe*)
Calabria
kész neveltség
nem vitás öregkori mű
Olvasott róla
Csupa badarság
mint minden az újságokban
az inkompetencia firkászai
(*Lehajol és jobb kezével az emelvény padlóját vizsgálgatja*)
De egyikük sem rántotta le
kvalifikálatlanok

de egyikük sem rántotta le
(*Feláll*)
A feleségemet
szüntelenül fejfájás kínozza
nekem a vesémmel van bajom
(*Megint lehajol, és ismét megvizsgálja az emelvénypadlóját*)
Csak le ne szakadjon alattunk Gaspoltshofenben
új volt a padló
ez viszont itt korhadt és mállik
Nem szokás már táncolni itt
(*Keservesen fölemelkedik*)
Nem szokás már táncolni ezen a pódiumon
Nem úgy fest
mintha az utóbbi időben
táncolt volna valaki ezen a pódiumon
De hiszen itt már csak öreg emberek vannak
azok nem táncolnak
évtizedek óta nem láttak már ezek a deszkák
színjátszást
(*A Vendéglőshöz*)
Kérem hozza fel az egyik asztalt
a pódiumra
Díszletünk
a nullával egyenlő
a legeslegegyszerűbb
három paraván
ennyi az egész
és egy portál

A Vendéglős felviszi az egyik asztalt az emelvényre

Mint láthatta
egyetlen ládával utazunk
meg egy ruhákosárral ez
minden
Oda
Oda állítsa az asztalt
A fényviszonyok
a döntőek

A Vendéglős Bruscon mellé állítja az asztalt. Bruscon a botjával jelzi, hogy eléje állítsa, a Vendéglős engedelmeskedik Bruscon utasításának

A fantáziánkat sőt a szellemünket is
minduntalan helyre kell igazítanunk a
végén már sem-ni sem jó
Állítsa az asztalt oda
(*Mutatja, hová kell állítani az asztalt*)

A Vendéglős odaállítja az asztalt

Igen
itt jó helyen van az asztal
pillanatnyilag legalábbis
pillanatnyilag
(*Hátradől*)
Fantázia
mágia

Megint *fölegyenesedik*, miközben a Vendéglős visszatolja az asztalokat a terem falához

(*A Vendéglőshöz*)
Ismeri Sankt Radegundot
Hol van
VENDÉGLŐS Tíz kilométerre innen
BRUSCON Tíz kilométerre
Igazán
Így gondoltam éri is
Tíz kilométerre azt mondja
VENDÉGLŐS Tíz kilométerre
BRUSCON Leütöttek ott engem
ezerkilencszáznegyvennégyben
leütött egy hentessegéd

aki összetévesztett egy gyertyaöntővel
az pedig állítólag mattighofeni volt
Azóta vannak
ezek a vállfájásaim
amelyek megkeserítik létezésemet
mely e közzjáték nélkül is épp elég keserves
Negyven év múlt el e bűncselekmény óta
Még diák voltam akkor
színháztörténetet tanultam
Csak azt ne higgye hogy
valami egyetemen nem
autodidakta voltam
Fogalmam sincs már
hogy kerültem erre a környékre
és Sankt Radegundban leütöttek
ez pedig a vég is lehetett volna
(*Lenéz a padlóra*)
extra hosszú nadrágot
viseltem akkor
és vászonsapkát a fejemen A
haszonsapkámnak hívtam
mert rájöttem hamar hogy
hasznomra válik
ha ebben a sapkában gondolkodom
Ha világos gondolatokat akartam
föltettem ezt a sapkát
amelyet anyai nagyapámtól
örökölttem
És képzelje csak el
a nagyvárosban se tudtam már
a nagyapám e vászonsapkája nélkül gondolkodni
legalábbis nem olyan világosan
ahogy kell és ahogy elvemmé tettem
végül már egyfolytában a fejemen volt ez a vászonsapka
amíg csak dolgoztam a komédiámon
Ha leveszem a sapkám
vége a komédiámnak
folyton ez járt a fejemben
és nem is vettem le kilenc évig
amíg csak írtam a komédiámat
a történelmünknek ezt a bizonyos kerekét
Megmondom magának
ha a vészfényt nem kapcsolják ki
nem játszunk szó sem lehet róla
Micsoda alakok
ezek a tűzoltóparancsnokok
Voltaképp nevetséges hogy itt
ebben a
ebben a

VENDÉGLŐS Utzbach

BRUSCON

Ebben az Utzbachban
van egyáltalán tűzoltóparancsnok
még ebben az odúban is
Már megbocsásson
hogy odúnak nevezem ezt a helységet
melyet maga bizonyára nagyra tart
szóval hogy van még itt is tűzoltóparancsnok
aki megtilthatja
hogy öt percre
kikapcsolják a vészvilágítást
Csakugyan öt percre mindössze
annyi ideig kell sötétnek lennie a komédiám végén
Ez még az Inn menti Riedben sem volt
vita tárgya
Egyre gyöngül a fény
végül már alig ég
végül teljesen kialszik
természetesen a vészfényt is
A komédiám tetőpontja ez
az abszolút sötétség ez a
feltétele
hogy ne forduljon az ellenkezőjére
(*A székével szorosan az asztalhoz húzódik*)
Churchill felébred
a halála előtti éjszakán

és már csak az Elba szót mondogatja
erre lesz aztán koromsötét
Különben Ferruccio a fiam
fenomenális Churchill
Ferruccio érti
tudniillik Busoni tisztelője vagyok
(*Feláll és dobant a padlón*) A
Sztálinnal való jelenetében
Churchill dobant a padlón
végzetes lenne
ha nem bírná ki a padló A
nézők elkerülhetetlenül
hahotázásban tömének ki
ez azonban agyonütné a komédiámat
(*Még egyszer dobant a padlón*)
Gaspoltshofenben
olyan hévvel dobantott a fiam a padlón
hogy térdig
beszakadta lába
az előadás azonban nem szakadt félbe
Kis szünet támadt csupán
én mint Sztálin
elmondtam egyszerűen egy szöveget
amelyet eredetileg töröltünk
azután fölemeltem a fiamat
fölemeltem tehát Churchillt
és kivittem a színről
inkább vonszoltam mint vittem
ez óriási tapsot aratott
(*Elmegy a bal oldali falig és megfordul*)
Shakespeare
Voltaire
és én
(*Három lépést tesz az emelvényközepe felé, és lenéz a te-
remre*)
Éppen készülök
olaszra fordítani
a komédiám
mondhatom uram nem valami könnyű
Lehetőleg akkor már mindjárt
franciára is
mely nyelvbe különben szerelmes vagyok
A Történelem Kereke Itáliának
ugyanúgy megfelel mint Franciaországnak
főképpen a franciáknak íródott Itt
mi most csak kipróbáljuk
kibontjuk a héjából
tökéletesítjük magunkat
Attól tartok A Történelem Kerekének
Itáliában nagyobb sikere lesz
mint Franciaországban
(*A jobb oldali falhoz megy, és mindkét kezével rátenyerel*) A
darabom eszméje
már Le Havre-ban megvolt
ott ismerkedtem meg a feleségemmel
Mondhatni amolyan tengerparti ismeretség
Atlanti-parti ismeretség
(*A magasba lendíti a botját és belekiált a terembe*)
Bertrand
ön vétkezik
(*Leengedi a botot*)
Mindent elnyel
itt a nedvesség
Minden összeesküdött
az emberi hang
instrumentuma ellen
(*Az egyikablakhoz megy, és a kabátja ujjával letörli a port az
ablakdeszkáról*)
Egyébként már tizennégy éves koromban
fölvázoltam ezt a komédiát
Mondhatni életfogytiglan üldöz ez a téma
(*Még egyszer letörli a port az ablakdeszkáról*)
afféle világsház
Önzetlen gondolkodás érti
(*Fölép az emelvényre, és megáll a közepén, tekintetével a
terem felé fordulva*)

bizonyos színházi tehetség jelei
 már gyermekkorban született
 színházi ember tudja
 színházcsináló
 csapdát állít már igen korán
(Lehajol és az emelvény padlóját vizsgálgatja)
 Szökés hazulról
 pofonok nyaklevesek
 ütlegek atyai részről
 Totális kölcsönös megvetés
(Megint lehajol és az emelvény padlóját vizsgálgatja)
 Bizonyos értelemben gyalázat öngyalázat
 Egészen lenről küzdöttem fel magam
(Megint fölemelkedik és belekiált a terembe)
 Lörrachban található a méreg Lörrachban
 tárolják a mérget mely kioltja az emberiség
 életét *(A Vendéglőshöz)*
 Ez a Lörrach-effektus
 A Történelem Kerekében uram
(Leül a székbe)
 Úgynevezett hatalmasságok a
 tűzoltóparancsnokok
 Gaspoltshofenben
 nem voltak nehézségeim
(A Vendéglőshöz)
 Mondja meg a tűzoltóparancsnoknak
 hogy csak öt percről van szó igaz
 sorsdöntő öt percről
 Mondja meg neki
 hogy ha a színdarabom végén
 nincs öt percig abszolút sötét
 tönkre van téve a színdarabom
 igazán mondhatom
 egyedüli eset volna ez az itteni
(Zsebkendővel letörli az izzadságot a homlokáról)
 Nincs kedvem
 vitába bocsátkozni
 a tűzoltóparancsnokkal
 csak arról van szó
 hogy egyezzek bele
 öt perc abszolút sötétség öt
 perc fényvilágítás nélkül
 neveltséges
(Hátradől)
 Abszurd törvényekkel megkeserítik
 az egész világot
 legeldugottabb zugáig
 Hisz ebben az undok porfészekben
 még tűz sincsen soha
 itt még sosem volt tűz maga mondta
 neveltséges dolog
 ragaszkodni ötpercnyi vészfényhez
 Hogyan is törhetne ki tűzvész ebben
 a nedvességben
 itt ahol minden el van korhadva
 kérdezze csak meg a tűzoltóparancsnoktól
 Hogy is hívják az urat

VENDÉGLŐS Attwenger

BRUSCON

Attwenger
 Attwenger tűzoltó úr
 Attwenger tűzoltóparancsnok úr
 Miféle foglalkozása van
 ennek az Attwenger nevű tűzoltóparancsnoknak

VENDÉGLŐS Bodnár

BRUSCON

Bodnár bodnár
 Ki hinné
 hogy akad még bodnár
 Bodnár és tűzoltóparancsnok
 Nos menjen el hozzá
 és mondja meg neki ki vagyok én
 és mondja meg neki
 hogy a családja természetesen
 díjtalan belépőjegyet kap

VENDÉGLŐS
 BRUSCON

A bodnárnak már nincs családja
 Szóval már nincs neki
 Akkor mondja meg neki
 hogy kap egy példányt a darabomból
 dedikálva
 Bruscon dedikációjával
 aki soha nem szokott dedikálni
 aki eddig mindig megtagadta ha
 dedikációt kértek tőle
 végtére is azén saját kezű aláírásom
 egy napon vagyont ér majd
 ha majd nemcsak mint színész
 hanem mint drámaíró is
 a nagy Bruscon gyanánt tartanak számon
 és mondja meg neki
 hogy étkezhet velünk együtt
 a mi asztalunknál a társaságunkban
 mondja csak meg neki
 És a családját

VENDÉGLŐS

ugyan mi vitte el
 Villámcsapás uram
 Kirándulni mentek Haagba és
 egy bükkfa alá álltak
 mindnyájan szörnyethaltak
 kivéve a bodnárt

BRUSCON

Mégis azt tartják
 keresd a bükkfát
(Hátradől, lehunyt szemmel)
 Mondja csak vendéglős uram
 mielőtt elmenne a tűzoltóparancsnokhoz
 rendelne nekünk a konyhán
 metélttésztalevest
 négy adag metélttésztalevest
 ha lehetséges
 ilyenkor
 de ha jól láttam
 a felesége még e konyhában van
 belátom szokatlan dolog délután fél
 négykor
 metélttésztalevest rendelni itt
 a pódiumon
 esszük meg a metélttésztalevest
 ennél az asztalnál
 a fiám a lányom és én
 a feleségemnek a szobájában
 szolgálják fel
 a metélttésztalevest
 szegény még mindig sokkos állapotban van
 Utzbach
 bizonyára bájos kis hely
 mondta idefelé jövet
 és mikor meglátta Utzbachot
 elájult szegény
 Színházcsináló persze ő is
 csak épp nőben
 Ugyanakkor nem árt
 ha visszavonul az előadás előtt
 mert különben nem bírja észben tartani
 a szöveget
 percről percre kiesik a fejből a szöveg
 évek óta játszunk ugyanazt
 mégis mindig elfelejti még a szöveget
 és mindig a döntő helyeken
 őrrítót uram
 Maga persze nem tudja
 milyen nehéz észben tartani
 egy ilyen darab szövegét
 hát még olyan műalkotást formálni e szövegből
 mint amilyen kétségtelenül ez a szöveg
 Nőkkel boldogulni
 szinte lehetetlen színpadon
 fogalmuk sincs semmiről Nem
 mennek el a végsőig nem
 mennek pokolra
 nem szállnak alá a színház poklába

mindent csak félszívvvel csinálnak
kelletlenül érti
Ez a kellettenség azonban
a színház halála
Ámde mire menne egy olyan komédia mint az enyém
női szereplők nélkül
szükségünk van rájuk
Ha azt akarjuk hogy a komédiánk kibontakozzék
szükségünk van nőkre
ez az igazság
ha mégoly keserű is
Ha tudná mit öltem bele
hogy megtanítsam feleségemet
a színjátszás legrimitívebb alapszabályaira
minden elemi dolog évekig tartó mártírium
egyrészt szükségünk van a női szereplőkre
másrészt a színház halálát jelentik
Ami a nőket illeti
nem szabad túl kedvesnek lennünk hozzájuk
mert akkor lelepleződik
hogy hazudunk nekik
Csak az Odense szót
nyolcezerszer kellett kimondania
míg el tudtam fogadni
(Egészen *halkan*)
Odense
Igazán nagyon egyszerű
Az Odense szót ilyen *halkan* kimondani a
feleségemnek évekre volt szüksége hogy
elfogadhatóan ki tudja mondani Másfelől úgy
kell bánnunk a női szereplőkkel
hogy tudjuk meddig mehetünk el
mert különben hátba támadnak bennünket
sok mindent elviselnek
de nem ám mindent uram
Ha kimondjuk a *tenger* szót
nyilvánvalóan tudnunk kell
mi az a tenger
ez csak természetes
vagy ha a *patkányméreg* szót
mi is a patkányméreg
ez igazán magától értetődik de
nem ám ha nőkről van szó
Évtizedekig kell őket trenírozni
hogy akár csak a legegyszerűbb dolgot is megértsek
Hát még milyen nehéz a dolgunk ha a saját
feleségünkről van szó akit úgyszólván örökre
szerződöttünk Katasztrófa
nőkkel színházat csinálni
Ha női szereplőt foglalkoztatunk
úgyszólván fékpofákat szerelünk a színházra
és mindig a női szereplők azok
akik megölik a színházat
még ha nem mondjuk is ki soha nyíltan
mert annál gálásabbak vagyunk a
tragikus hősnő
mindig is abszurdítás volt
ha meggondoljuk hogy végtére
a tragédia sem más mint agyrép Ha
őszinték vagyunk belátjuk azt is
hogy a színház maga abszurdítás
de ha őszinték vagyunk
nem tudunk színházat csinálni
és ha őszinték vagyunk
sem szindarabot írni nem tudunk
sem eljátszani nem tudjuk a szindarabot
egyáltalán ha őszinték vagyunk semmi
egyebet nem tehetünk már mint hogy
megöljük magunkat
mivel azonban nem öljük meg magunkat
mert nem akarjuk megölni magunkat
legalábbis mostanáig nem akartuk
mivel tehát mostanáig nem öltük meg magunkat
újra meg újra próbálkozunk a színházzal

írunk a színháznak és
játsszunk színházat hiába
ez a legabszurdabb
és leghazugabb dolog a világon
Hogy is ábrázolhat
királyt az a színész
akinek fogalma sincs mi az, hogy király
hogy is ábrázolhat
cseléd lányt a színésznő
akinek fogalma sincs mi az a cseléd lány
ha egy állami színész királyt játszik
az csak izléstelen
és ha egy állami színésznő
cseléd lányt játszik
az még izléstelenebb
de minden színész folyton olyasmit játszik
ami különben nem lehet
és ami ezért izléstelen
úgyhogy minden izléstelen a színházban uram
Mivel a színészeknél ostobább emberek nincsenek
mekkora izléstelenség
ha például Schopenhauert vagy Kantot játsszák
vagy ha egy állami színész Nagy Frigyeset játssza
vagy mindjárt Voltaire-t játssza egy színész
mindez roppant izléstelen
és természetesen én e ténynek
mindig tudatában voltam
Amit színész játszik
mindig hamis
egyenesen hazug jóuram
és éppen ezért színház
Amit eljátszanak az hazugság
de ezt szeretjük az eljátszott hazugságot
Ezért írtam meg a komédiámat így
hazugul
és ezért is játsszuk el így
hazugul
így is fogadják be
hazugul
Hazug az író
és hazugok a szereplők
és hazugok a nézők is
és mindez együttvéve egyetlen abszurdítás
nem is beszélve arról
hogy perverzítás is egyben
melynek már évezredek a múltja
a színház évezredek perverzítás
melynek bolondja az emberiség
és azért oly megveszekedett bolondja
mert megveszekedett bolondja a hazug természetének
sehol sem lenyűgözőbb
az ember hazug természetete
mint a színpadon
(*Megnyalja bal mutatóujját és aztán feltartja a feje fölé. Kis
idő múlva*)
Ebben a teremben nem szárad meg az ember ujjá
ekkorá nedvesség
méreg a színháznak
Gaspoltshofenben súlya volt a szavainknak
itt széthullik minden
összezsugorodik minden
itt a legendkívülibb dologból is
dilettantizmus lesz
Ausztria
lepusztult
ez a helyes kifejezés
lezüllött
ez rá a jó szó
(*A Vendéglőshöz*)
Volt ugyanis
egy osztrák dédanyám
ezt tudnia kell
az Irsiegler dédmama
De ez nem mond magának semmit
(*Eltűnődve, mintha rajzolna valamit a padlóra*)

akármilyen fallal van dolgunk
mi a kampóinkat bele tudjuk verni
Világításunk
egy speciális recklinghauseni gyárból való
Előnyünk az is
hogyan egyetlen kocsival utazunk
és ez a kocsi nem éppen kényelmetlen
(*Lenéz a földre*)
Eredetileg
Agathével
a feleségemmel tudniillik sétálni akartam egyet
jámi egy-két órát
de hiszen itt még sétálni sem lehet
bármerre indul az ember
hegynek fel visz az út bármerre
néz csak rútságot lát Úgyhogy
azt gondoltuk
egyszerűen csak rendelünk egy metéltésztalevest
és elüldögélünk a vendéglőben
de hát zárva volt az ebédlő
a kerthelyiségben pedig kibirhatatlan a disznóbűz
Mintha bizony nem tudták volna
hogyan ma érkezünk
holott nagyon is jól tudták
És hogy csak kitarót kopogtatásra
nyitottak ajtót
perverz módon példátlan eset
Ha pedig ilyen fülledt a levegő
még a vágott hús is büzlök
Másképp előnye is van annak
ha olyan fogadóban száll meg az ember
amely hússzék egyben
(*A Vendéglőshöz*)
Nem hinném
hogyan ilyen körülmények között
lehetne szellőztetni itt ha
kinyitjuk az ablakokat végünk
van
Mikor etetik a disznókat
VENDEGLŐS Fél hatkor
BRUSCON Szokás szerint fél hatkor
Ez nem probléma
Mattighofenben
mint mondták egy haláleset miatt
fél kilenckor etették a disznókat
és az éhes disznók szétröfögtek mindent
a disznóröfögés tönkretette az egész darabot
Már-már azon voltunk hogy abbahagyjuk
de aztán úgy döntöttünk
hogyan játszunk tovább
A tetőpontra mindent rombadöntött
a disznóröfögés
Őszintén szólva mindegy volt nekem
Nem mondhatnám
hogyan Mattighofenben fűtött a küldetésstudat
Azt hiszem az emberek ott csak azért jöttek el a színházunkba
hogyan hűsöljenek egy kicsit
mert éppen olyan fülledt nap volt mint ez a mai
Rövidített volt a mattighofeni változat
töröltük az Einstein-jelenetet
mindent amit az atombombáról
mondanak a darabomban
igaz alapvető dolgokat
Mattighofenben megjárta e jelenet nélkül is
kihagytam különben
azt a jelenetet is
amelyben Napóleon jött mulat a szász királyon
bár ez roppant nehézségeket okozott a feleségemnek
A nők nem olyan hajlékonyak mint mi
esetlen nehézkes lények
Természetesen ez nagy törés volt a drámámban
de azért tomboló siker fogadta
ráadásképp Mattighofenben kaptunk
egy kerek sajtot
a feleségem azonban nem eszik sajtot

én magam sem kedvelem a sajtot a
gyerekeim pedig irtóznak a sajttól
így csak hurcoljuk magunkkal ezt az óriási sajtkarikát
csak akad majd valaki aki átveszi Negyvenhárom
kilónyi ez a sajtkarika Alaposan nyomja a hátsó
tengelyt Különben Sarah a sofőrünk
mert Ferruccio-nak eltörtött a karja
Zwicklettben
lezuhant a fiam az első emeletről
mikor toalettre készült menni
fatális félrelépés történt
mely akár halálos is lehetett volna
gyerekeim azonban igen hajlékonyak
Persze itt is a házon kívül van
az árnyékszék
A feleségemtől igazán nem kívánhatom
hogyan a házon kívül végezze el a dolgát
Ezért arra kérem
állítson be a szobába két fazekat
Májkombócleves
vagy metéltésztaleves
ez volt mindig a kérdés
míg nem véglegesen
a metéltésztaleves mellett döntöttem
Ha délután májkombócleveset eszünk
este nem tudunk színházat játszani a
has fölszívja az energiákat
és kiüríti a fejet
A felesége oly furcsamód hallgatag volt
mikor ajtót nyitott nekünk
Épphogy csak üdvözölt
belátom nincs ennél barátságatlanabb környék
de egy röpké barátságos üdvözlés mindig jölesik
a jövevénynek
Minél lejjebb megyünk a Duna mentén
annál barátságatlanabb a légkör
fülledt és barátságatlan
hogyan azt ne mondjam embergüllőlő
Gallspachban egy kis kútvíz csobogása
becsált bennünket
egy árnyas kerthelyiségbe
ahol némi ecetes hurkára támadt gusztusunk
Ámde a pincérlány
ki az asztalunkhoz jött
a körmeit vagdosta
miközben velünk beszélt
És mikor egy ilyen körömszilánk
a feleségem arcára pattant
menekülésszerűen távoztunk a helyiségből
Ha községről községre utazik itt az ember
bizony csodákat lát uram
és közben részesülhet
az osztály vendéglátás minden förtelméből
Őszintén szólva Gaspoltshofenben nem is a
közönség bűvölt el
és nem is az
hogyan egész káprázatosan játszottunk
hanem egyes-egyedül az a tény
hogyan fehér abrosszal terítettek nekünk
holott különben mindig csak
mocsokos és ragacsos műanyagfecniken
tálalják elénk az ételt
Utazni ezen a környéken az minden
csak nem étvágygerjesztő
Többnyire még a metéltésztalevesemet is
csak ott szemmel kanalizom
noha valójában szinte mindig élvezettel
Ugyan ne vonjon már kárpadra
és tudakolja meg
itt és most találhatnánk-e nekünk metéltésztaleveset
mely úgyszólván létfeltételező levesünk

A Vendéglős kimegy

Bodnár és tűzoltókapitány

Micsoda komikus alakok
ülnek a hatalom emeltyűinél
a legnevetségesebb
a legnagyobb szerűbbet buktatja meg
(*Körülnéz*)
Undorító
Ha Agathe ezt meglátja
Mocsok és bűz mindenütt
(*Végignéz a falakon*)
és itt vannak ezek a ronda reprodukciók
ezeknek mind el kell tűnniük
ezek alatt a reprodukciók alatt nem játszom
Megöli a szellemet ez a terem
Terembér
kacagnom kell
Csak nem fog Bruscon terembért fizetni
egy ilyen disznóólért
(*Megfordul, hátranéz*)
Caesar felléphet onnan hátulról
de Napóleon elől balról nem az
itt nem megy
De a Caesar-Napóleon-jelenetet
nem törölhetem
Lehet hogy megtenné
Hitler nélkül
Nem
itt nem
Hitler nélkül itt nem megy
(*Jobbra néz*)
Akkor kijön Sarah
és azt mondja Lajosnak mi jut eszedbe
mire Ferruccio Ez sértés
hiszen nem rá lövök
Ezt esetleg kihagyhatnánk
egyáltalában mindent
ami a szerelemre vonatkozik a
szerelemet elhagyhatnánk
De teljesen mégsem lehetne elhagyni
Alapjában véve minden egyformán fontos
A Történelem Kerekében minden egyformán fontos
Gaspoltshofenben nem nagyon igyekeztek
mert azt mondtam
Gaspoltshofen buta embereknek való hely
emberiség-elbutulás
nem kellett volna ezt mondanom
mert erre mindjárt olyan rosszul játszottak
amilyen rosszul még soha
Utzbachban még rosszabbul fognak játszani
ha megmondom
mit gondolok Utzbachról De
hiszen látják maguk is
milyen ez az Utzbach
szegény Agathe
másrészt egyáltalán nem sajnálom
A nő csinálja a színházat A
férfi maga a színház
A nők csinálják a színházat
ez a probléma
Alapjában véve tehetségtelen gyermekek
erről van szó
semmit sem fogadtak be
mindent elmondtam
semmit sem hallottak
mindent megmutattam
semmit sem láttak
Mondhat az apa amit csak akar
mindhiába
Az anya elront mindent
amit az apa létrehozott
(*Az emelvény padlóját nézi*)
debilis fiú
többé-kevésbé
buta leány
(*Az ablak felé néz*)
magát folyton mellőzöttnek érző

örületbe kergető feleség
a proletariátus lerméke
proletariátusproduktum
Hiszen én nem akartam
ezt a turnét
én mindvégig elleneztem ezt a turnét
de mivel folytor gyötört
azzal a falusi jólevegőjével
végül is engedtem
A tüdőbetegek nehéz emberek
szinte kibírhatatlanok
úgyszólván ura kodnak a világon
az aljasság fanatikusai
Az a falusi jólevegő
azt szívhatnánk a turnén
ezt hajtogatta folyton
és közben mást sem érezni csak bűzt
és az állapota
még sosem volt olyan rossz mint most
Az orvos is azt mondta
menjen turnéra a feleségével
Az orvosok mind idióták csak
elnézzük nekik
ha a karmaik közt vagyunk
de mind idióták
Engedtem turnéra mentünk undorító
jellemgyengeség részéről Előadni A
Történelem Kerekét ez többé-
kevésbé annyi mint disznók elé
gyöngyöt szórní Ha Kölnben adtam
volna elő vagy tőlem akár
Bochumban a Rajna vagy a Ruhr
mentén minden jobbra fordult volna
Így azonban tönkretettem a művem
Csak elhittem magammal mindent
Utzbach mint Eutzbach
Félig elfoszlott ágynemű
szakadt műanyagfüggönyök
kilátás a disznóóra
Csak ne láttam volna
az ezernyi vérpacnit a falakon a
leütött szünycok nyomait
Kapott is tőle hidegrázást
Agathe mondtam
csak nem megbetegedni
itt
ebben a
ebben az Utzbachban
Homlokcsók
Elbánni mindennel mondtam
(*Feszesen kihúzza magát, mikor ismét belép a
Vendéglős*)
Van esély
a metéltésztalevesre
Már készíti a feleségem
Ámbár szükség volna rá a hurkatöltésnél
BRUSCON A hurkatöltésnél
VENDÉGLŐS Ma véres hurka napja van
BRUSCON Véres hurka napja
véres hurka napja
van ennek valami értelme
VENDÉGLŐS Ezen a napon készítik a véres hurkát
BRUSCON Véres hurka napja
Es pont ma van
itt véres hurka napja
VENDÉGLŐS A metéltésztaleves elkészítése
igazán nem tart soká
BRUSCON Nem tart soká
VENDÉGLŐS Majd jön Erna
hogy összeseperjen
BRUSCON Jön Erna
Erna
ki az az Erna
VENDÉGLŐS A lányom

BRUSCON Aha
 VENDEGLŐS *(behozott néhány széket és most fölállítja őket a terem végében)*
 Véres hurka napján mindnyájunknak együtt kell dolgozni

BRUSCON Értem
 Szóval ez számunkra nem éppen szerencsés nap

VENDEGLŐS Egyikünknek sem
 Véres hurka napján általában nem érünk rá

BRUSCON Általában nem érnek rá
 véres hurka napján

VENDEGLŐS De ez nem tesz semmit

BRUSCON Semmit nem tesz semmit
 Minden héten van véres hurka napja

VENDEGLŐS Minden kedden
(Széthúz egy függönyt, majd mindjárt le is szakítja mindenestül és a padlóra dobja)

BRUSCON Hiszen ezek mind tönkre vannak menve ezek a függönyök
(A mennyezetre néz)
 Csupa repedés a mennyezet

VENDEGLŐS Több mint negyven éve nem festettek

BRUSCON Értem
(A reprodukcióra néz)
 és ezek a képek ezek a tájképek hiszen ezek már csak ocsmány foltok üveggel lefedve
 Ezeket a képeket le kell szedni ilyen ocsmány képek társaságában nem tudok játszani
(Egy bizonyos reprodukciót néz) Csak nem egy Hitler-kép ez itt

VENDEGLŐS Dehogynem

BRUSCON *(kérdőn)*
 És ez mindig is itt lógott

VENDEGLŐS Hát persze

BRUSCON *(kérdőn)*
 Évtizedek óta

VENDEGLŐS Hát persze

BRUSCON Alaposan szemügyre kell venni
 hogy látsszék Hitler van rajta annyira elpiszkolódott

VENDEGLŐS Eddig még ezen senki sem ütközött meg

BRUSCON Senki sem ütközött meg
 Ha városi emberekkel beszél többé-kevésbé szabatosan fejezi ki magát legalábbis törekszik erre ez nagyon dicséretes egyrészt másrészt
 Az én darabomban is fellép Hitler találkozik Napóleonnal és koccint Roosevelttel az Obersalzbergen
 Ha nem töröm ma este ezt a jelenetet a falon maradhat a Hitler-kép nem is hatna rosszul
 Goethe majd megfúl a köhögéstől mire Kierkegaard kiviszi a szalonból belépett ugyanis Hitler és Napóleon Kierkegaard a nagy dán aki a *Vagy-vagyot* írta
 persze ez önnek nem mond semmit
(Kimerülten leül)
 Ha megérkezünk egy helyre kiderül róla hogy eltompult hely ha összeakadunk egy emberrel kiderül róla hogy eltompult ember
(A Vendéglőshöz, suttogva)
 Ez egy minden ízében eltompult állam

amelyet minden ízükben eltompult emberek népesítenek be
 Mindegy hogy kivel beszélünk kiderül róla hogy tökfej mindegy hogy kit hallgatunk kiderül róla hogy analfabéta azt mondja maga hogy szocialista holott maga csak nemzetiszocialista azt mondja maga hogy katolikus holott maga csak nemzetiszocialista azt mondják maguk hogy emberek holott csak idioták
(Körülhéz)
 Ausztria
 Österreich
 L'Autriche
 Úgy tűnik számomra mintha egy pócegődörben vendégszerepelnénk
 Európa kelevényének vendégei lennénk
(Magához inti a Vendéglőst a fülébe súgja)
 Hiszen itt minden büzlük
 Rettentő viszontlátás uram
(Megint fennhangon)
 Bármerre lép az ember felfordul a gyomra
 Ahol erdő volt most kavicsgödör van ahol rét volt most cementmű van ahol ember volt most náci van és hozzá még folyton ez az elektromos alpokalji atmoszféra amelyben az érzékeny embernek még egyre a szélhűdéstől is tartania kell
 Ez a turné a bizonyosság
 Annyit nem ér ez az ország mint a papír amelyre a prospektusait nyomják
(Kimerülten)
 Utzbach Ez egy összeesküvés ellenem minden ellen ami ér valamit
(Felkiált)
 A művészet csapdája uram művészetcsapda
(A Vendéglőshöz)
 Mondja csak hetente van véres hurka napja

VENDEGLŐS Minden kedden véres hurka napja van

BRUSCON Minden kedden

VENDEGLŐS *(főlkapaszkodott egy ablakdeszkára, hogy leszedjen egy nagy pókhálót az ablakról)*
 Minden kedden

BRUSCON Minden nap hurkanap

VENDEGLŐS Minden másnap hurkanap

BRUSCON De kedd az mindig véres hurka napja

VENDEGLŐS Igen
(Leugrik az ablakdeszkaról, és a pókhálót a padlóra csapja)

BRUSCON Minden kedd véres hurka napja
 ezt igazán tudhattam volna
 Ha nem gyűlőlnék minden hurkafaját kivéve az ecetes hurkát
(Fel akar állni, de nyomban visszaül)

És akkor hirtelen
még a tagjaim is cserbenhagynak
Ez az átkozott Zwicklett
A fiam halálra
zúzhatta volna magát
A jobb karja gipszben van
először azt gondoltam
ez valami szörnyű végzet
de aztán láttam
hogya a fiam éppen ilyen
nyomorék jobb karúakat alakít
Hitlernek nyomorék volt a jobb karja
Nérónak
mint maga is tudja
Caesarnak
Churchillnek is nyomorék volta jobb karja
az úgynevezett csúcsuralkodóknak
mind nyomorék volt a jobb karjuk
Ferruccio ellenben ezzel a gipszkarral
még nagyszerűbben
játssza ezeket az úgynevezett csúcsuralkodókat
mint annak előtte
Ezeket a szerepeket
mind a fiam testére szabva
írtam
az ő antitalentumára
amint a lányomnak szánt szerepeket is
nem beszélve azokról a szerepekről
amelyeket a feleségem játszik
gigantikus antitalentizmus uram
Ha komédiát írunk
legyen az akár az úgynevezett világkomédia
teljességgel arra kell hagyatkoznunk
hogya dilettánsok fogják előadni
antitalentumok
ez már a mi sorsunk
Jól teszi a drámaíró
ha tudatában van annak a ténynek
hogya a komédiáját
kizárólag antitalentumok vihetik színre
ha mégoly nagy mégoly híres színészek is
antitalentumok
bárki aki csak színpadra lép
antitalentum mind
és minél nagyszerűbbnek látszik
és minél híresebb
annál visszataszítóbb az antitalentuma
A tehetséges színész
olyan ritka mint seggluk az arcon
Ezt a megállapítást Pirandello tette
de az is lehet hogy én tettem
Pirandellónak vannak ilyen megállapításai
de én magam is szüntelenül ilyen megállapításokat teszek
és többnyire nem tudom
én tettem-e egy bizonyos megállapítást
avagy Pirandello tette
nem tudom
De hiszen így különleges tiszteletadásnak tekinthetem
hogya éppen véres hurka napján
időt szentel nekem
holott nyilván nélkülözik a hentesnél
mint feltételezem a véreshurkatöltésnél

Bejön a nagy álarcosládával Sarah és a begipszelt jobb karú Ferruccio

A maszkosládát oda tegyék
amoda

Odacipelik a maszkosládát, ahová Bruscon akarja

Azt mondtam oda
(Mutatja a botjával)
Oda
Nem oda oda

Fő/emelik a maszkosládát és arrébb viszik

Oda
ott a láda helye
odategyék a maszkosládát
oda ni
oda ahová mondtam

A Vendéglős felmegy az emelvényre, és segít cipelni a maszkosládát

De hiszen megmondtam
hogya oda

Leteszik a ládát

(Hozzáér a maszkosládához)
Egészen nedves ez a láda
Ez árt a maszkoknak
ez a füledt
ez a nyirkos füledt időjárás
természetesen árt a maszkoknak

Ferruccio ki akarja nyitni a láda fedelének zárját, de a gipszkezével nem boldogul

Ugyan vendéglős uram
nyissa már ki maga a ládát
a fiam nyomorék
képtelen
kinyitni a ládát
Nem volt elég hogy tökfilkó
most még nyomorék is

A Vendéglős kinyitja a maszkosláda zárját

(Sarah-hoz)
Hát nem látod
hogya verítékben úszom
hát nem látod édes gyermekem

Sarah egy nagy kendővel letörli a verítéket apja homlokáról. A Vendéglős felhajja az álarcosláda fedelét

Miért hagyaték
hogya itt üljek ilyen soká
Hagyaték ülni egyedül
ebben a rémséges teremben
ahol még fölszedek valami halálos betegséget
itt ülök
mindenkitől elhagyatva
ezen a kemény széken
mindössze ennek a vendéglősnek a társaságában
(A Vendéglőshöz)
Láthatja
ezt kapja az ember a gyermekeitől
akiket nemzett
és évtizedeken át táplált nevelt
ezt kapja hogy magára hagyják
(Ferrucciohoz)
Ez a nevétséges kartörés
végtére is nem ok arra
hogya totálisan csődöt mondj
(A Vendéglőshöz)
Bennem magamban legalább
csörgedezik még némi olasz vér
művészetszenvedély
(Belenéz a nyitott álarcosládába)
lobog bennem a zsenialitás lángja uram
de ezekben a gyermekekben
már nincsen semmi olasz
Az anyai nagyapám ezt nem
árt ha tudja a
kivándorlósors esete
Bergamóból az Alpokon át
Kielbe ment
a Keleti-tengerhez
pályamunkássors
a Hamburg-Koppenhága vonalon uram

A nagy Bruscon
sosem hallgatta el származását
(Sarah-hoz)
Húzd le
(Kinyújtja a lábát)
Húzd le a cipőmet
Fáj mindenem
mindenem
nem is vagyok más mint merő fájdalom

Sarah lehúzza a cipőjét

(Amennyire csak lehet, kinyújtja a lábát, és mozgatja a lábujjait)
Csináld úgy mint Gaspoltshofenben
(Mélyen belenéz az álarcosládába)
Mint Gaspoltshofenben gyermekem
fentről lefelé
lentől fölfelé
mint Gaspoltshofenben gyermekem

Sarah apja talpát masszírozza

Így jó így jó

Ferruccio hirtelen kikapja a ládából a Caesar-maszkot és a Vendéglős arcára illeszti

(Felháborodva)
Mit művelsz te ott
Teszed vissza azonnal a maszkot a ládába
azonnal vissza a ládába
(Belerúg Sarah arcába)
Azonnal visszatenni a maszkot a ládába
Mi jut eszedbe te
hát ez hallatlan
ilyen emberek arcára Caesar-maszkot rakni
egy ilyen semmirekellőre
egy vendéglősre
egy művészetgyűlölőre
egy színházutálóra
arcátlanság
örtelem

Ferruccio visszat teszi a Caesar-maszkot a ládába

Csukd be a ládát
csukd be
csukd vissza a ládát

Ferruccio visszahajtja a ládára a fedelét

(A Vendéglőshöz)
Mit állogál itt körülöttem
mit bámul rajtam
mit gondol
kicsoda maga
Ah
(Kinyújtja a lábát)

A Vendéglős távozni készül

Nem nem csak
maradjon
minden az idegeimre megy itt
erről van szó
ebben a
ebben a

Sarah tovább masszírozza a talpát

ebben a
VENDÉGLŐS Utzbach
BRUSCON ebben az Utzbachban
Utzbach mint Butzbach
(A Vendéglőshöz)

Bocsásson meg nem
szokásom sohasem
szokásom
de ez a fülledtség
(Sarah-hoz)
Mi lenne ha végre levennéd már
a kabátomat
(Főlemelkedik)

Sarah segít neki kibújni a kabátjából

Szenvedélyünk áldozatai
vagyunk mindnyájan
bármit is teszünk
szenvedélyünk áldozatai vagyunk

Sarah fogja a kabátot, és átadja Ferrucciónak, az továbbadja a kabátot a Vendéglősnek, az pedig a karjára fekteti

Halálos betegek vagyunk
és úgy teszünk
mintha örökké élnénk
már a végét járjuk de
úgy viselkedünk
mintha így folytatódna ez örök időnkig
(Lerogy a székre)
Sarah gyermekem
neked ki kell tartanod mellettem
éppen akkor
mikor megnyílik a pokol
gyere ide
(Magához vonja, homlokra csókolja)
Buta maradtál
de úgy szeretlek
mint senki mást
(Hirtelen kíváncsian)
És anyád
memorizálta a passzusát

Sarah biccent

Anyád
egy antitalentum
de éppen ezért
vettem el
és tudod-e hol
Az Atlanti-óceán partján
Helyes
az Atlanti-óceán partján
Le Havre-ban történt
Lám ezek a tengerparti helyek
milyen nagy jelentőségűek
voltak számomra mindig Le
Havre Ostende
Kiel gyermekem
de Palermo is
(Ferrucciohoz)
Caesart ma este
kicsit visszafogottabban játszod érted
kicsit visszafogottabban
Hitlert kicsit derűsebben mint mások
nem olyan melankolikus mint Gaspoltshofenben
Hitler nem volt melankolikus
kicsit több érzékiség jár az én Churchillemnek
érted
kicsit több érzékiség
(Sarah-hoz)
Memorizált azt mondod
anyád memorizálta a passzusát
és te meghallgattad

Sarah biccent

Valószínűleg
most sem volt jó

Ő még soha nem volt jó
még soha nem fogott föl semmit
pedig hányszor és hányféleképp a lelkére beszéltem
soha nem fogott föl semmit
De világra hozott egy szép gyermeket
téged
(Magához vonja Sarah-t, és megint homlokon csókolja. Ferrucciohoz)
Ez pedig a mi polgári hajtásunk
Alapjában véve neked semmi közöd a színházhoz
Nem értem a világot
mondom magamnak gyakran
ez a mi fiunk
akinek nincs köze a költészethez
akinek sejtelve sincs
a fantáziáról
sejtelve sincs a szellemről
sejtelve sincs a teremtő ihletről
(Odainti magához)
Ide gyere
De hiszen nem úgy értettem

Ferruccio odamegy az apjához

Te vagy a legnagyobb csalódásom
úgyis tudod
de csalódní soha nem csalódtam benned
nálad jobban senkit sem tudok használni

A Vendéglős eltűnik

(Utána kiált)
A metéltésztalevest
talán most már fel lehetne szolgálni uram
forró levest ha szabadna kémem
rendszerint langyos mire az asztalra kerül
(Körülnéz)
Íme a számla
ez a jutalmunk
amiért hallgattunk anyátokra
és turnéra mentünk
a tüdőlebenye miatt
Iszonyatos ugye
Utzbach így hívják ezt a helyet
Utzbach mint Butzbach
(Magához szorítja Sarah-t)
A világ kegyetlen gyermekem
és senkit sem kímél
senkit és
semmit
mindent elpusztít
Aki azt hiszi
hogy elmenekülhet
azt tüstént beérik
mindennek a balvégzet
és a pusztulás a célja
Nézzétek meg ezt az irtózatot termet
ez hiányzott még nekem És ez
a hitvány vendéglős aki olyan
rossz szagot áraszt még
terembért is akar tőlem És a
tűzoltóparancsnok nem
engedélyezi
hogy kikapcsoljuk a vészfényt
de akkor nem játszom
megmondtam nem játszom ha a
vészfény nem alszik ki abszolút
sötétség megmondtam
Csak nem hagyom hogy ebben a háttorzongató Utzbachban
tönkretegyék a komédiámat
Ezek az emberek még azt sem érdemlik meg
hogy egyáltalán átlépjük a községük határát
nemhogy szintársulat lépjen fel itt
és hozzá még a nagy Bruscon
(Sarah-hoz)
Kijavítottad a parókát

SARAH Igen
BRUSCON (Ferrucciohoz)

És te
megfoltoztad a cipőket

FERRUCCIO Igen
BRUSCON

Intenzitásunkból
úgy értem úti intenzitásunkból
nem engedhetünk
természetesen eljártsszuk ma este
az egész komédiát
nem török ma semmit
éppen itt semmit
(Sarah-hoz)
Köhög még az anyád

SARAH

Köhög
a szövege közben is köhögött
Gondoltam

BRUSCON

hogy szétköhög a szöveget
nem vette be a köhögés elleni tablettákat
De bevette

SARAH

BRUSCON

Akkor meg miért köhög
Micsoda gyönyörű szöveg
Micsoda ragyogó passzus
és ő szétköhög mindent
De nem szabad engedményeket tennünk
a közönségesség nek Éppen
ez a proletári benne
hogy minden nagyszerűt szétrombol
ha nem mással hát köhögéssel
Anyátok proletármó De
én azért szeretem ez
az igazság
szüntelenül dühöngök miatta
de azért szeretem
Halkan kezdte-e a passzusát
ahogy kértem

Sarah biccent

Hogy értsem ezt
halkan vagy nem halkan
ugye hogy nem halkan kezdte
ahogy elrendeltem
Hogy ne úgy mondja el a passzusát
ahogy Gaspoltshofenben mondta
az már igazán több volta soknál
Tudom én
ti ketten összeesküdtetek ellenem
Hozzám húzol ugyan de
anyádnak elnézed a
művészi kisiklásait
művészi antitalentumát
hiszen minden k mondott szaván
me glátszik
hogy pallér volt az apja
Pallérmak lenni rem szégyen
de hogy ez a palér aki az apja
volt
még ma is me glátszik minden mondatán
ez bizony aljasság
De hát hiába mert tény
hogy bármely színészen
mindegy melyik az
mindig me glátszik
mi volt az apja
ez bizony lesújtó gyermekem
Ti kettőtökön viszont sajnos nem látszik meg
hogy Bruscon az apátok a
nagy állami színész minden
idők valaha élt legnagyobb
állami színésze (Messzire
kinyújtja a lábát)

*Sarah a talpát masszírozza. Ferruccio Bruscon mögé áll, és az apai vállon végez
gyűrő mozdulatokat*

Ti ketten
született masszázsművészek vagytok
masszörnek kellett volna mennetek ott
bizonyosan sokra vittétek volna *(Még
jobban kinyújtja a lábát)* Masszázs igen
színművészet nem
Az emberiség nem is tudja
mi az a
nagyszerű masszázs
Természetesen én tanítottalak meg benneteket
ilyen jól masszírozni
Anyátok a masszázásra is alkalmatlan volt
Lassan és egész gyöngéden *(Lehunnya a
szemét)*
Nincs fontosabb fellépés előtt
mint egy jó masszázs
élenkíti a fantáziát
fölébreszti a jó szellemeket
lehetővé teszi a művészetet
a legmagasabb rendű művészetet

mit álldogálsz ott
mire vársz

Brusconné leül Brusconnal szemközt

(Kis szünet után)
Szétköhögted a passzusodat
igaz ez
csak nem gondolod komolyan
hogy szétköhögöd a passzusodat
Sarah mondta el
szép kilátások ma estére mondhatom
éppen ma estére
mikor szándékom szerint
többé kevésbé gálaelőadásra kerülne sor
(Kanalazza a levest)
többé kevésbé jól
hallottad
gálaelőadásra

Bejön a Vendéglős és a Vendéglősné és hozzák a metélttésztalevest

Micsoda illat
(Sarah-hoz)
Segíts föl

Sarah fölsegíti. A Vendéglős és a Vendéglősné az asztalra helyezik a tányérokat és kimerik a metélttésztalevest

De forró-e csakugyan
VENDÉGLŐS A leves tűzforró
BRUSCON Metélttésztalevés gyerekek
No akkor támogassátok
törékeny apátokat az asztalhoz

Ferruccio és Sarah közrefogják az apjukat és az asztalhoz vezetik. Bejön Erna egy cirokseprűvel

Senki emberfia nem tudja
honnán származik a metélttésztalevés
Valószínűleg Csehországból

Sarah egy széket tol Bruscon alá

(Leül)
Végtére is mindegy
honnán származik a
metélttésztalevés

Belép Brusconné egy vastag hálóköntösben

SARAH *(Brusconhoz)*

BRUSCON Itt van anya

SARAH Tessék

SARAH Itt van anya

Anya van itt

BRUSCON Hol van

SARAH Ott

BRUSCON Ott ott

(Merít egy kanál levest)

SARAH Ott van anya

ott ni

BRUSCON *(felpillant)*

Te vagy az

(Kanalazza a levest)

Kitűnő leves

elsőrangú metélttésztalevés

Nohát üljetek már le

Mind leülnek, kivéve az anyát

(Ráfőrmedve)
Ülj már le te is

Kimegy a Vendéglős és a Vendéglősné

ezen az elragadó helyen
A gyerekek a tóhoz indultak
követték a táblát
amelyen ez áll A tóhoz
és egy személtlerakóhelyen kötöttek ki
(Szünet után)
Utzbach
Utzbach mint Butzbach
(Brusconnéra rárivallva)
Egyél már
ilyen jó levest
már rég nem ehettünk
ilyen jó metélttésztalevest

Erna hevesen söpömi kezd és óriási port kavar fel. Mindnyájan vadul köhögni kezdenek

MÁSODIK JELENET

Fél órával később. Miközben Ferruccio egy létrán állva a függőnyt szereli

BRUSCON *(egy széken ülve, Sarah-hoz, aki előtte térdel)* Halkan
gyermekem

tudod
nem szeretem
ha hangosan mondd ezt a szöveget
Manapság bömbölnek a komédiákban
Bárhová megyünk
mindenütt csak bömbölést hallunk
És nemcsak vidéken
a nagy színházaknál is egyre csak bömbölnek
Egész halkan ezt a passzust érted te magad
azt hiszed
hogy már nem is hallanak
de kell hogy halljanak
olyan halkan beszélsz hogy azt hiszed
már nem is vagy hallható
és kristálytisztán beszélsz
(Mutátja, hogyan)
Ha a szépség nincsen birtokunkban és
minden ízében beteg a szellemünk és
lelkünk mélyéig nincstelenek vagyunk
Látod így
olyan halkan beszélsz hogy azt hiszed
már nem is hallanak
ez azonban tévedés
Aki tökéletesen beszél akkor is hallható
ha olyan halkan beszél
hogy ő maga azt hiszi már nem hallható
SARAH Ha a szépség nincsen birtokunkban és
minden ízében beteg a szellemünk és
lelkünk mélyéig

BRUSCON Nem egészen még egyszer
Egyfelől tiszta természetesség
másfelől a legmagasabb rendű műértés
tudod
mire gondolk
Tessék

SARAH Ha a szépség nincsen
BRUSCON Jaj nem
hát nem érted
halkan
Tiszta természetesség egyfelől
legmagasabb rendű műértés másfelől

SARAH Ha a szépség nincsen birtokunkban
és minden ízében

BRUSCON *(leinti)*
Hiányzik
az áhitat
áhitattal kell ezt mondani
az áhitat hiányzik belőled
a legnagyobb áhitattal kell ezt is mondanod
Igy
Ha a szépség nincsen birtokunkban
és minden ízében
halkan halkan könnyedén
áhitattal gyermekem
Tessék

SARAH Ha a szépség nincsen birtokunkban
BRUSCON *(félbeszakítja)*
De hát ez lehetetlen
mintha sosem tanultál volna semmit
így aztán végképp nem különböztél
attól a dilettantizmustól
amely ma mindenütt uralkodik
Hiszen az emberek ma már egyáltalán nem tudnak beszélni
Még az állami színházainknál
sem tud már senki sem beszélni
Németország leghíresebb színházaiban
úgy beszélnek manapság
hogya a disznó is elborzad tőled
Az is lehet hogy túl sokat kívánok tőled
Néha arra gondolok
teljesen anyádra ütöttél

Sarah *feláll*
Az előadás után odajössz hozzám
és elpróbáljuk ezt a részt
lehet tőlem akár hajnali két óra
Nincs pardon
Mindig azt gondoltam
kiváló tanár vagyok
de ez téves gondolat volt Ferrucciótól
nem várok szárnyalást
tőled azonban igen kislányom
Gyere ide
add a kezéd

Sarah *odanyújtja neki a kezét*
Mi a te apád
halljuk mi a te apád

SARAH Bruscon úr
BRUSCON *(ellöki magától Sarah-t)*
Arcátlan kölyök mit
merészelsz
Ezekért a pimaszságokért
még nagy árat fogsz fizetni
Ide gyere
azt mondtam ide

Sarah *odamegy hozzá*
Nem tűröm hogy visszabeszélj
nem tűröm az engedelmesség megtagadását

(Újra megfogja Sarah kezét, és úgy megszorítja, hogy fájdalmat okoz a lánynak)
Nos tehát
mi a te apád
mondd már mi a te apád

FERRUCCIO *(aki figyel a jelenetet)*
Mondd már meg neki hogy mi

BRUSCON Te befogod a szád
semmirekellő
antitalentum
Ferruccio
mert Busoni-tisztelő vagyok
de te aztán nem vagy
Busoni zsenijéhez méltó
(Még jobban megszorítja Sarah kezét)
Tehát
mi a te apád

SARAH *(vonakodva)*
Minden idők
legnagyobb színésze BRUSCON
(úgy ellöki Sarah-t, hogy az megbotlik)
Nahát
Ezt akartam hallani
Végtére is ma még
nem mondta nekem senki
Lelépni ha arról van szó
azt tudtok mindnyájan
Gyere ide
Azt mondtam gyere ide
Apád parancsolja
hogya ide gyere

Sarah *odamegy hozzá*
(Megfogja a kezét)
Mivel magatoktól
nem jut esetekbe
megmondani nekem
hogya ki vagyok
ki kell kényszerítenem
Nincs más választásom gyermekem
Kétségbeejtő életet élünk
létezésünk rémületes
Ráadásul még
egy beteg és buta anya
aki a hipochondriába menekült
És aki szétköhögi a szövegét
Katasztrófa
ha a tűzoltóparancsnok
ragaszkodik a :örvényhez
és nem engedélyezi
az abszolút sötétséget a komédiában
Mindennél oly simán ment minden
itt a lehető legbonyolultabb
Mintha itt Utzbachban
csapdába estünk volna
(Ferruccióhoz)
Bevarrtad a lukat
Igen
BRUSCON Bársonynak kellett lennie ezt
nyöggük még mindig Holott
lehetett volna vászon Még jobb
is lett volna a vászon
A vászon jobban nyílik
és jobban is csukódik
Nem bársonynak kellett lennie
Ez az anyátok
proletár nagyzási hóbortja
Mindig is
mániákusan kiltekezett
Ha rajtam múlik
a kosztümök a harmadába kerültek volna
de nem ő mindent selyemből akart
Műselyem mondtam én
Selyem mondta ő

Vászon mondtam én
Bársony mondta ő
A proletár ragaszkodik a luxushoz
és ez az
ez az
ami a tönk szélére juttat minket
Ha a proletár hivalkodik
alaposan kitesz magáért
A magunkfajta beéri egy egyszerű étkezéssel
ők nagy hűhót csapnak az evés körül
mi egy közönséges csirkét rendelünk
ők *Kinai* szüzet rendelnek
mi másodosztályon utazunk
ők az elsón utaznak
mi ha egyáltalán utazunk
valahová
legfőjebb Meranba utazunk vagy a hegyekbe
ők a Seychelles-szigetekre utaznak
De azért természetesen kézben tartom én őt
anyákat
kisgyerekkorotoktól fogva
selyembe és bársonyba öltöztetett volna benneteket
de a pamut is megtette
hálásak lehettek nekem
hogy pamutban nőttek fel
ha az anyákon múlik
a pallér lányán
már zsenge gyermekkorotokban
halálra kényeztetett volna titeket
Mióta a proletárok uralkodnak a világon
beakonyult a világnak
azt ígérték hogy felvirrad neki
de valójában beakonyult
nincs szükség ehhez bizonyítékokra
elég hozzá a tiszta ész
úgyszólván a nyitott szem
az úgynevezett szocializmus
most nyújtja be a számlát
üres a kassza
Európa tönkrement
Száz évig fog tartani
míg helyrehozzák
amit leromboltak
Nekem legjobban
az fáj
hogy a proletárok
a színházat is lerombolták
ez az igazság
De mit beszélek én itt nektek
akik még sosem értettétek meg
amit mondtam
(Ferrucciohoz)
Hatkor világítópróbát tartunk
Zöld fény fentről
lassan Churchill arcára
nem úgy mint Gaspoltshofenben
ahol semmi fény nem esett
Churchill arcára
(Sarah-hoz)
Te pedig mint Lady Churchill a
piros cipőt húzod fel
Azt hiszed vak vagyok
Gaspoltshofenben a feketét viselted
Lady Churchill az én komédiámban
piros cipőt hord nem feketét Roppant
fontos körülmény
hogy piros cipő van rajta
és nem fekete
Aljasságokat nem tűrök
A piros cipőt Lady Churchill viseli
Metternich kedvese a feketét Ha
te nem érted is miért
Én tudom miért
és ez elég
Mi volna ha hozná nekem

valami innivalót
hisz menten szomjan halok
miközben anyátok
(*A terem mennyezete felé pillant*)
odafenn kényelemben helyezkedik
és meghűlést színlel
én idelelt szomjan veszek
Talán akad itt ásványvíz
Römerquelle például
(Ismét a *terem mennyezete felé pillant*)
Micsoda alávalóság
folyton betegségeket színlelni
mikor semmi baja sincs nincs
szükségem orvosra hogy
megállapítsam
makkegészséges
hisztérikus az igen
Hurutkomédia
Asztmaszínház
anyátok a betegségtünetek
roppant tartalékával rendelkezik
(*Hirtelen Sarah-hoz*)
Mit ácsorogsz még mindig itt
Römerquelle nem hallottad
vagy Apollinaris
de az biztos nincsen itt
ebben az Utzbachban

Sarah kimegy

(*Ferrucciohoz*)
Minden tehetségét
Színlelt betegségeibe
fekteti anyátok
ahelyett hogy
a színművészetbe fektetné
Hogy a komédiámat gyűlöli
azt tudom
mindent gyűlöl rajtam
legalábbis mindent ami szellemi
Örvendjétek hogy itt vagyok nektek én
s nem egy házasságban kell fuldokolnotok
Hogy művészek vagytok
vagy legalábbis a látszat szerint
művészek
erről alig van valakinek fogalma
Színművészek
ha nem volna oly visszataszító ez a kifejezés
gyakrabban használnám
de undorodom tőle

Ferruccio elkészült a függöny szerelésével és leugrik a létráról

Hajlékonyság
az volt benned mindig
hogy honnan azt nem tudom
Anyád annál merevebb
én pedig nehézkes vagyok
te viszont mindig hajlékony voltál
Igaz ugyan
hogy én még sosem
törtem el semmimet
Anyád az igen
ő mindig hajlamos volt a törésekre

A Vendéglős és a Vendéglősné behozzák a ruhákosarat és leteszik

Jaj kérem
de hát oda tegyék azt a kosarat
(*Mutatja a botjával*)

A Vendéglős és a Vendéglősné engedelmeskednek annak, amit Bruscon mond

Oda
Igen oda

oda
úgy jó
oda
ott jó

A Vendéglős és a Vendéglősné *leteszik* a kosarat

Micsoda füledtség
Egyfelől ez a füledtség
másfelől ez az érzés
hogymeg kell itt fagyni
(A Vendéglőshöz)
Volt már a tűzoltóparancsnoknál

VENDÉGLŐS Nem még nem

BRUSCON De hát miért nem
Ha egyszer mondom
hogya vészfény a legfontosabb
a komédiám semmiféle vészfényt nem bír el
értse meg
abszolút sötétség uram
mondja meg a tűzoltóparancsnoknak
a maguk bodnárának
jól értsen meg
és ezt nem fenyegetésnek szánom
nem játszunk
ha a vészfényt nem lehet eloltani
(Felkiált)
Hát ez igazán nevetséges
így ragaszkodni a vészfényhez
abszolút nevetséges
No menjen már
és mondja meg hogy én küldtem
és hogy minden szempontból
ez a legfontosabb
(Sarah-hoz, aki egy pohár vízzel jött be)
Nem igaz Sarah
(Ferrucciohoz)
Nem igaz fiam
(A Vendéglőshöz)
Nem játszunk
ha a vészfény nem alszik ki
Nohát akkor menjen már
ne vesztegessük az időt (A
Vendéglősnéhez)
Halljuk mik a vacsorakilátások
Meleg vacsorára gondolkodok természetesen
bőséges színészvacsorára
Mi jót ajánl nekünk

VENDÉGLŐSNÉ Marhahús tormával és zsemlegombóccal

BRUSCON Gőzgaluska hússalátával
Gőzgaluska hússalátával
Marhahús tormával és zsemlegombóccal
Lehetséges
hogymost még nem döntök
Igaz
hogya lányának rossz a szeme

VENDÉGLŐSNÉ Zöldhályogja van neki

BRUSCON Zöld hályogja van a gyerekek
hát akkor bizonyára meg kell operálni

VENDÉGLŐSNÉ Az orvos azt mondja

meg kell operálni

BRUSCON A zöldhályogot meg kell operálni
De azért segít magának rendesen
a konyhában ugye

VENDÉGLŐSNÉ Hogyne persze

BRUSCON Szép gyermek
Kár hogy zöldhályogja van
(Ferrucciohoz)
Húzd össze a függönyt

A Vendéglős és a Vendéglősné *kimennek*. Ferruccio összehúzza a függönyt

Húzd szét

Ferruccio széthúzza a függönyt

(Sarah-hoz)

Állj a függöny mögé
Látni akarom milyen a hatása
ha állsz a függöny mögött
és a függöny fölmeleg
Gaspolthofenben
még függönypróbát sem tartottunk

Sarah a pohár vízzel a függöny mögé áll. Ferruccio széthúzza a függönyt

Jó
menni fog ez
csak ne rángasd mint Mattighofenben
lassan
de ne túl lassan
(Ferrucciohoz)
Húzd össze
és nyisd szét megint

Ferruccio összehúzza a függönyt, aztán megint széthúzza, miközben Sarah ott áll és az orrát túrja

Jó lesz így
Húzd össze

Ferruccio összehúzza a függönyt

Húzd szét Ferruccio

széthúzza a függönyt

(Töprengve)

Mi volna
ha Lady Churchill túrná az orrát
mikor fölmeleg a függöny
Nem
ne viccelődjünk
csak mert túrtad az orrod gyermekem
csak egy ötlet volt
nevetséges ötlet mindenesetre
mindenesetre nevetséges ötlet
Mindenféle ötleteink támadnak de
nagyraérett nevetséges ötletek
(Ferrucciohoz)
Húzd össze megint a függönyt

Ferruccio összehúzza a függönyt

Húzd szét megint
kicsit gyorsabban mint az előbb
de nem túl gyorsan

Ferruccio széthúzza a függönyt. Sarah kiölti a nyelvét Brusconra

(Sarah-hoz)

Azt hiszed
nem látom
hogya nyelvet öltesz rám
Olcsó fogás
hogya felbosszantsd az apád
nem dőlök be neki
(Ferrucciohoz)
Nos jó
húzd össze akkor megint a függönyt
hogya ne lássam többé
ezt a csúf gyermeket
(Kimerülten lerogy a székre)

Ferruccio összehúzza a függönyt

(Egy kis idő múlva dühösen felkiált)
Römerquelle

Sarah a pohár vízzel Brusconhoz

(Iszik egy kortyot, észreveszi, hogy közönséges vizet hozott neki Sarah, és erre kiköpi)

Közönséges víz
Vezetékes víz
itt Utzbachban
itt ahol minden fertőzött
ahol minden kloáka
(*Ellőki Sarah-t a vízzel, a pohár a földre esik*)
Römerquelle azt mondtam
Ásványvíz
Bontatlan ásványvíz
És erre van merszed
egészen közönséges és hozzá még állott
utzbachi vizet hozni az apádnak
Arcátlanság

Sarah összeszeded a cserepeket

Letl volna legalább sör
De nem
hisz azzal megölöm a komédiám
ha iszom egy korty sört
képtelen vagyok egy mondatot is elmondani
(Ferruccióhoz)
Ferruccio
jól figyelj ide
Bemész a községbe
és hozol nekem három vagy négy üveg ásványvizet
a vegyeskereskedésben
gondolom
van raktáron ásványvizük
ha nincs
elhajtasz
Gaspoltshofenbe
és hozol nekem pár üveg Römerquellét
Gaspoltshofenben volt Römerquelle No
eredj már
Én addig átveszem Sarah-val a
zanzibári
Metternich-Napoleon találkozót
(*Rárivall Ferruccióra*)
Eredj már

Ferruccio elmegy

(*Magához vonja Sarah-t*)
Lám csak be szép is
kettesben lenni veled gyermekem
és távol tudni mind
ezeket a szörnyeket
(*Kihúz egy kendőt a zakója zsebéből*)

Sarah letörli a homlokát

Aggaszt a szívem
gyermekem
már jó ideje aggaszt
Anyád azt állítja
hogy szívbeteg
én azonban *valóban* az vagyok
(*Simogatja Sarah kezét*)
Ha majd végre Rouenban leszünk
megkapod a báli ruhát is
amelyre vágsz
Rouen
az a tetőpont
Köztünk szólva
én egy klasszikus vagyok
nemsokára
világszerte köztudott lesz
ami most még csak a mi titkunk
Istenem
egy Goethe ugyan mi az gyermekem
Tudod-e
hogy a Metternich-jeleneten egymagán
nyolc hónapig dolgoztam
Agathe sosem értette meg

miért zárkóztam be a szobámba
többé-kevésbé nyolc hónapra
és vontam meg magam tőle ez idő alatt gyermekem
Nyolc hónap egyedül a Metternich-jelenetre
A magas művészet
rettentő processzus gyermekem

Ferruccio bejön két üveg Römerquelle-ásványvízzel

(*Sarah-t félrelökve*)
Hát ez meg mi

Ferruccio kinyit egy üveget és tölt egy pohárba

Honnan

szerezted az üvegeket
FERRUCCIO A vendéglősnétől
BRUSCON A vendéglősnétől
Képtelenség
FERRUCCIO A vendéglősnétől
BRUSCON (*ráfőrd Sarah-ra*)
Arcátlanság
közönséges vizet hozni nekem
mikor itt Römerquelle is van
(*Elvesz Ferrucciótól egy teli poharat és kiissza*)
Micsoda jótétemény
(*Második pohárral is töltet Ferruccióval*)
Azt hiszem zivatar
lóg a levegőben
Römerquelle az
az igazság
hogy gyűlölöm az ásványvizet
Felséges dolog
de gyűlölöm az ásványvizet
Alkoholszenvedélyemet
feláldoztam a magas művészet oltárán
ez az igazság
harminc éve egy korty bort nem ittam
alig egy-két pohár sört
Esztelenség ha
nem téboly
teljességgel értelmetlen lemondás
Magas művészet
vagy alkoholizmus
én a magas művészetet választottam
(Sarah-hoz)
Bűnhődnöd kell érte gyermekem
hogy langyos utzbachi szennyvizet
merészeltél hozni nekem
mikor van itt Römerquelle is
(*Harmadik pohárral töltet magának Ferruccióval*)
Ez pezsgő
azt is mondhatnám
(Sarah-hoz)
egy húron pendülsz
az anyáddal
Nem kérek
az olyan tréfákból
amelyek bizonyos körülmények között halálosak lehetnek
eredj és gyakorold a monológodat
Te vagy a komédiám
leggyengébb pontja
úgyhogy tűnj a szemem elől
(*A botjával kikergeti. Ferruccióhoz*)
Lám csak be szép is
hogy végre kettesben lehetek veled
elvitte az ördög mindenkit
aki kétségbeesésbe dönt
örületbe kerget bennünket
A lányom mindinkább
olyan lesz
mint az anyja
egész világosan látom
egyre jobban hasonlít rá
mindig is ettől féltem

hogy olyan lesz minta szülőanya
Való igaz Ferruccio
semmi okunk a nevetésre
oda állj
(A botjával mutatja, hová álljon Ferruccio)

Ferruccio oda áll

Igen oda
Mindig zavar
ha túl mélyen hajolsz meg
mikor Napóleon bejön
végtére is te vagy a szász király
ezt ne feledd
Lássuk tehát a meghajlást

Ferruccio meghajlik

Igen
meghajolni igen
de nem alázatosan
többé-kevésbé királyian
(Egészen előrenyújtja a felsőtestét, hogy jobban figyelhesse
meg Ferrucciót)

Ferruccio meghajlik

Nagyon jó
egészen kiváló
A felvonások között
ma Verdit játszunk
nem Mozartot Mozartot
nem kipróbáltad a
készüléket

Ferruccio előhoz egy magnetofonkészüléket és az asztalra helyezi

Verdit
nem Mozartot
Mozart itt Utzbachban
az ízléstelenség volna

Ferruccio bekapcsolja a készüléket, és megszólal egy darab

(Figyelmesen hallgatja)
Elég

Ferruccio leállítja a készüléket

Gyűlölöm ezt a zenét
egyáltalán gyűlölöm a zenét
színházban
ha nem operáról van szó
Az embereknek azonban kell a zene a
felvonások között
másképp nem megy
Még egyszer

Ferruccio megszólaltat egy darabot

Pocsék zene
Verdi az elmegy
Mozartot sem bírom már
Állítsd le

Ferruccio leállítja a zenét

Az emberek azt se tudják
mit hallgatnak csak
zene legyen
teljesen mindegy milyen zene
úgy eltompultak már
az emberek
hogy egyetlen percig sem tudnak meglenni
zene nélkül
Régen érdekelt a zene

ma már nem érdekel
Jobban érdekel
a csend
és természetesen a szó művészete
a szavak
és köztük a csend
igen
(Föltápázkodik és Ferruccióval az emelvény rámpájához
vezeteti magát. Kinyújtott bottal)
Ezek az agancsok
ezek a képek
mind el kell hogy tűnjenek
A falak üresek legyenek
A falaknak üresnek kell lenniük
Csakis üres falak közt játszottam mindig
Ez a vidéki ízléstelenség
ez példátlan
Gaspoltshofenben nem fizetem terembért
Itt fizetnem kellene terembért
Utálatos ez a vendéglős
Utálatos ez a vendéglősné
Büdös szájszaga van a
vendéglősnék
(Tesz pár lépést jobbra)
Lidérces álom
(Előlép és belemondja a terembe)
Lörrach bukni fog
(Tesz pár lépést balra és belemondja a terembe)
És ön elnök úr
a Ruhr-vidéki szénről beszél
(Visszamegy az emelvény közepére)
Disznók elé gyöngyöt
Vidéken
minden szellemi termék
disznók elé szórt gyöngy
Vidéken
még eltemetve se szeretnék lenni
És az embereket valami mégis vonzza vidékre
Micsoda hazug társadalom (Ismét
leül a székre) Bizonyos színház
tehetség jelentkezése már a
gyermekkorban

Ferruccio kezdi leszedni a falról az agancsokat és közülük mindig egy-egy képet is

Konkrétan tizenhét évesen kezdtem
foglalkozni a klasszikus irodalommal
sóvárgás a szellem iránt
az alkotás iránt
(Magasra tartja a vizespoharat, amelyet Ferruccio teli tölt,
és aztán kiissza)

Leszedni minden agancsot
és ezeket az ízléstelen tájképeket
és arcképeket is mind
kivéve azt az uto söt ott
látod
azt ott

FERRUCCIO Ezt ne
BRUSCON Azt ne

Hitlert ábrázolja
Nem látod
Hitlert

FERRUCCIO Gondolod
BRUSCON hogy Hitlert ábrázolja
Szerinted nem

BRUSCON FERRUCCIO Nem tudom

BRUSCON Hitlert ábrázolja
Itt minden férfiarckép
Hitlert ábrázolja
itt minden férfi Hitler
Úgy gondolom
ezt a képet ott kellene hagynunk
úgszólván mint demonstrációs tárgyat
érted ugye
itt mindenki Hitler

Ferruccio a fejét rázza

Úgyszólván már annak idején sor került
a szellem világa felé tett első lépésekre
már tizenhét éves fejfel
sőt még előbb
a drámai műnem szellemvilága felé
Nem szabad nyúlászívúnek lenni
gyáva nyúlnak lenni nem
(Végignéz a termen és belekiált)
Bosszúm eléri önt hercegem
(Magában)
Micsoda rossz
Ripacskodás
Bóvli
pocsék
bűnrossz
lesújtóan rossz
(Kiáltva)
Katasztrófális a viszony
a Rohan-nemzetség és ön között
(Magában, mintha szégyellné magát Ferruccio előtt)
Ezt nem kellett volna
Csak lelepleztem magam
hihetetlen milyen rossz
Élemedett korban
egyszercsak
visszaesünk a dilettantizmusba
(Belebeszél a terembe)
Felség
mily kegyetlen a nép
de természetes is egyben és
ostoba mindig akár a föld
(Magában)
Semmi erő nincs már benne
Gaspoltshofenben
oly könnyedén mondtam mindent
itt olyan nehezemre esik
minden szó mintha gránitból volna
lenyom a földre
Lehetetlen gondolkodni
(Hirtelen Ferrucciohoz) A
vászsapokámat
tényleg becsomagoltad
ugyanis nem találtam
FERRUCCIO (aki ismét fölmászott a létrára, hogy kifeszítse a függőnyt) A
zakód zsebében van
BRUSCON A zakóm zsebében (Belenyúl
a zakója zsebébe)
Csakugyan
(Fölteszi a fejére a vászsapokát. Ferrucciohoz)
Ami a művészetet illeti soha
nem volt szükségünk a női
nemre
ellenkezőleg
csak akadályozott
a kibontakozásban
Hol lennének ma már
a női nem nélkül
Egyre csak azzal áltattam magam
egy ilyen turné mégiscsak valami
de nem a mélypont semmi más
Lesújtó mélypont
(Ferrucciohoz)
A nőknek nincs művészetfogalmuk
a nőkből mindennemű filozófiai érzék hiányzik
ez az
nincs filozófiai agyuk
vannak ugyan ilyen irányú törekvések
de hiába
nem veendők komolyan
Azt mondják manapság a nők
előre törnek
így van előre a katasztrófabá
Nemsokára jön a női felfedező eskü
úgy gondolom
Érzelemvilág
az se más mint hazugság
(Hirtelen)
El tudod te képzelni

amint én anyáddal
Schopenhauerrel beszélgetek
Ez még nem fordult elő soha
Teljesen üres fejűek
Vagy Montaigne-ről
Csak vihognak
mikor nem értenek semmit
A vászsapka szorítja a
fejemet
mintha odaragasztották volna
nincs semmi hatása
hatástalan
teljesen hatástalan
Ha ez ilyen egyszerű volna
Konokság
Fodormentateát iszik
kamillával dörzsölteti be a lábát
Van mersze
ellentmondani nekem a Metternich-ügyben
Gaspoltshofenben nem volt hajlandó
megpucolni a cipőmet
(Ferrucciot szólítja) Ide
gyere

Ferruccio leugrik a létráról, és megáll Bruscon előtt

Csak a művelt ember
ember
természetesen az én felfogásom szerint
nem a közfelfogás szerint
miért nem olvasod el
amit odaadok neked olvasásra
miért nem azt gondold
amit gondolni kellene
Esküdj meg rá
hogy mátol fogva elolvasod
amit rád bízok
hogy azt gondold
amit én mondok neked
esküdj meg
Komolyak a szándékaim veled
a javadat akarom
Ez a rémséges hely
az esküvés helye
Megesküszöl
Esküdj meg
Schopenhauer
Spinoza
(Hirtelen dühbe gurulva)
Ugyan eredj a fenébe
hiába minden
Osnabrückben már megeskettelek
és nem használt semmit

Ferruccio ismét fel akar mászni a létrára

(Ráförmed)
A létrára arra igen az
ablakba oda igen
sofórködni azt igen
(Felkiált)
Idióta mesterember
eredj a fenébe
folytasd a dolgod

Ferruccio felmászik a létrára

(Magában)
Zsenit akartam
lett egy jó emberem
Nincs veszélyesebb
mint a jó emberek

Ferruccio a függőnyt huzigálja

(Magában)
Függőnyhuzogató
Az ostobaság huzalmozgatója

Ferruccio leugrik a létráról és újra agancsokat és képeket szed le a falról

Szinte semmi sincs
belőlem ebben az
emberben

(Lenéz a földre)
Terembért fizetni
hiszen nem bolondultam meg
Kétszázharminc lakos
ez még a költségeket
sem fedezi
De volt már rosszabb is
Meranban
még hárman se jöttek el
csak egy nyomorék aki a
ruhatárosnővel
az első sorba gurította magát
Az egyetlen eset
hogy nem játszottunk
Terembér
Gaspoltshofenben
akár két előadást is tarthattunk volna
Most ehhez az Utzbachhoz láncolva
kész örület
Mi volna ha személyesen
(Szól Ferruccioónak) Mi a
véleményed arról
ha kitüntető személyemben
én magam keresném fel a tűzoltóparancsnokot a
vészevilágítás miatt
A hatóságokkal nem tanácsos ujjat húzni
egy nevetséges ügy
országos botránnyá
dagadhat
Ahhoz én már öreg vagyok
és törődött
hogy szembeszálljak az állammal
Egy tűzoltóparancsnok képes rá
hogy megsemmisítsen
mindenható kreatúrák
Mi a véleményed
elmenjek hozzá

Ferruccio vállat von

Csak az állammal nem összeakaszkodni
mondogatta a nagyapád

Megjelenik a Vendéglős az ajtókeretben

(Magában)
Már megint ez az undok fráter
(A Vendéglőshöz)
Nos mi az
mi van a vészevilágítással
mit mond a tűzoltóparancsnok

A Vendéglős az emelvényhez lép

Halljuk mit mond
a tűzoltóparancsnok

VENDÉGLŐS Nincs odahaza

BRUSCON

Ugyan kérem
Letagadtatta magát
Valószínű hogy egy követ fúj maga
a tűzoltóparancsnokkal
Nincs odahaza
ugyan hol lehetne itt
ugyan hová mehetett volna
itt

VENDÉGLŐS Gallsbachba ment

BRUSCON Miért nem ezt

mondta mindjárt

Miért nem azt mondta mindjárt
Gallsbachba ment

És mikor jön vissza

VENDÉGLŐS Hatkor

BRUSCON

Ha hatkor visszajön menjen
el hozzá hatkor és mondja
meg neki ragaszkodom
hozzá hogy az utolsó
jelenetben
kialudjék a vészfény
(Belekiált a terembe)
Íme itt van önnek az elpusztított emberiség
(A Vendéglőshöz)

Ez a döntő mondat
mielőtt teljesen elsötétedik a szín
Lady Churchill elhagyja férjét Winstont
és Sztálin visszavonja az aláírását
akkor teljesen e kell sötétednie mindennek
érti
Es még valami
A lánya csak a port kavarta fel
de nem takarította ki az
ablakdeszkákat többéves
piszok borítja
Ha hoz egy vödör forró vizet
mi magunk megtisztítunk mindent
nem vagyunk finnyásak
de ahol por van
ott nem lehet beszélni
(Mutatja a botjával a Vendéglősnek, hogy elmehet)
Most pedig távozzék
éppen dramaturgiai problémákkal vagyunk elfoglalva

A Vendéglős kimegy

(Ferrucciohoz)
Alábecsüljük ezeknek az embereknek
az ostobaságát
azt gondoljuk ők is értik
mert *mi* értjük
Tévedés
nem értenek semmit sem
Utzbachban még az étkezésünk árát
sem keressük meg
Ahol a legnagyobbak a nehézségeink
ott keressük a legkevesebbet
Ahol minden simán megy
ott megtelik a kassza
folyton ugyanaz nem változik semmi
De hát mi végtére is
önmagunknak játszunk
tökéletesedésünk végett
nem ennek a bugris népségnek
(Magában töprengve)
Gaspoltshofenben nem
volt terembér
Gallsbachban
nem volt terembér
az Inn menti Riedben
nem volt terembér csak
itt ebben a ebben az
Utzbachban

Ferruccio leszedte az összes agancsot és képet a falakról, és most ott áll a hal-
muk előtt

Ki ezzel
a sok lommal El
velük

Ferruccio megfog annyit, amennyit bír és kiviszi

Hegedűestet adni
mennyivel jobb volna
egy kis hegedű az
ember hóna alatt semmi
egyéb
a zenészek
megütötték a főnyereményt
A színjátszás sokkal körülményesebb
minden utálatos ami
összefügg vele csak
egy hegedű semmi
más
még nő
sem kell hozzá
csak a hallásunk
és bizonyos ujjtechnika
(A földre nézve)
Csak egy hegedű

Bejön Ferruccio, megint fog egy rakás agancsot és képet, és kiviszi

(Magában)
De ami egyszerű
az engem sosem izgatott

Mindig az ellenállás éltetett az erőfeszítés mechanizmusa

Bejön Ferruccio egy vödörforró vízzel és egyronggyal, és sorra lemossa mind-egyik ablakdeszkát

Ez nőnek való feladat volna abszolút női feladat (Felnéz a terem mennyezetére) Feküdni az ágyban és a semmittevésnek hódolni elképzelt dolgokon mészálni lábunkat kamillafőzetbe lógatni üldögélni az ablakban (Ferrucciohoz) Ma köhögés a nyavalyája holnap a torka fáj anyádnak holnapután megint köhögés ecetera (A földre nézve) Betegségfétisizmus (Ferrucciohoz parancsoló hangon) Ide gyere ide ni

Ferruccio a vödörrel és a ronggyal azonnal odamegy Brusconhoz

(Fölemeli a lábát) Itt takaríts itt moss fel itt itt itt

Ferruccio felmosza a padlót Bruscon lába alatt

HARMADIK JELENET

Fél órával később. Ruhafogasokon Néró-, Caesar-, Churchill-, Hitler-, Einstein- és Madame de Staël-jelmezek. Bruscon egyszéken, a terem háttérében. Ferruccio barokk paravánt állít fel az emelvényen

BRUSCON

A lényeg hogy irritáljunk nem azért vagyunk itt hogy szívességet tegyünk az embereknek A színház nem szívességszolgáltató intézmény (Botjával a paravánra mutatva) Mikor Metternich színrelép Lady Churchill még minden további nélkül lehet kalapban a kalap csak akkor esik le a fejéről mikor helyet foglalt Sarah ezt már egész jól csinálta Lady Churchill azonban mindjárt visszateszi fejére a kalapját

Metternich zavarban van mert természetesen Miklós cárra gondolt Metternich segít a Ladynek Te itt mindig kicsit lassú vagy egyrészt lassú másrészt elsieted a dolgot amikor Miklós cárra gondolt és egyidejűleg szívességet akar tenni Lady Churchillnek aki végeredményben nem érdekli őt igazán nem szabad hirtelen lehajolnia érted Elvégre ő már herceg Metternich persze némi koblenzi jelleg van még benne A kalaptű a paraván előtt fekszik nagyjából itt (Megmutatja a botjával)

FERRUCCIO (arrébb tojja a paravánt. Kérdőn) Itt

BRUSCON

Körülbelül ott (Hadonászik a botjával) Itt itt Természetesen nem bizhatunk semmit a megérzésre Mindent kiokoskodtunk és mégis újra meg újra a kezdet kezdetén vagyunk itt

FERRUCCIO (kérdőn) Itt BRUSCON Itt ott

Ferruccio odaállítja a paravánt

Úgy tesz mintha nem tudná hol hever a kalaptű holott ország-világ látja hol hever a kalaptű ő azonban nem látja Lady Churchill előtt úgy tesz mintha nem látná a kalaptűt természetesen Metternich már az Einstein-jelenetre gondolt Tudom ezzel tönkre is tehettem volna a komédiámat felléptetni Einsteint éppen ebben a pillanatban Gaspoltshofenben szándékosan töröltem Einsteint helyette mindent Madame Curie-re bíztam (Az emelvény egy bizonyos pontjára mutat a botjával) Hogy hol hever a kalaptű nem tudja Metternich fél bizonyos fokig Einsteintől Értesítette a cár egy bizonyos Gyorgyijajev tákolmányáról ő azonban ügyesen átsiklik rajta Abban a pillanatban amikor Lady Churchill lehajol visszaveszem a fényerőt Zöld fény vetül Metternichre miközben már készülök Napóleonná átváltozni Oda

FERRUCCIO (kérdőn)

Hova
BRUSCON Oda a paravánt oda

Ferruccio odatolja a paravánt, ahová Bruscon akarja

Meg kellett volna jelölnünk krétával De nincs már krétánk sem ebben a porfészekben még kréta sincs Tehát visszaveszem a fényt mikor mindketten a földön vagytok

Ferruccio eltolja a paravánt

Túl sok Ezzel nem nyerünk semmit így túl fakó lesz Lady Churchill arcszíne (A bottal mutatva) Vissza a paravánt az előbbi helyére

Ferruccio végrehajtja Bruscon utasítását

Állj elég állj

Ferruccio szöveget és kalapácsot hoz, és a padlóhoz szögezi a paravánt

Így most jó Metternich így sokkal szabadabban ágálhat

Hirtelen felerősödő dísznőrőfögés a környékbeli ólakból, az orra elé fogja a zsebkendőjét és egyúttal megpróbálja befogni a fülét is. Kis szünet után

Metternich beszédmódja nem zaklatott hanem inkább higgadt és természetesen arra a tényre való tekintettel hogy Lady Churchill tudja hogy a cár elküldte azt a sürgönyt Napóleonnak lelkiállapota valósággal ideálisnak mondható (Kis szünet után) Először arra gondoltam hogy Madame Curie-t az anyáddal játszatom de ez nem ment

Igaz Sarah sem az ideális megoldás
bizonyos fokig
minden kompromisszum
akkor is ha a legeslegvégső tökéletességet
tartjuk szem előtt
kompromisszum minden
intrika ezt jó ha tudod
semmi más mint intrika A
lépre ment emberiség
Ugyan megtennéd nekem azt a szívességet
hogy felmondanád
azt a mondatot
amelyben Napóleon jelleme
a legtisztábban mutatkozik meg
Azt hiszem ez okvetlenül szükséges Ferruccio

Ferruccio a rivaldához lép

Neked ez semmiség
én viszont megkönnyebbülök
ha ezt a mondatot hallom

Disznórőfögés

Nos tehát
Végső soron minden kompromisszum

FERRUCCIO *(kérdőn)*

BRUSCON Állva
Nem ülve
természetesen ülve

Ferruccio széket hoz és leül rá

Ez az ami megvolt
a szakadatlanul megvolt
innen
akkor tessék

FERRUCCIO Hiszen nem tárgyaltunk
e dokumentumok nélkül

BRUSCON *(rárivalva Ferruccioóra)*

Nem ezt
azt mondtam onnan hogy ami megvolt a szakadatlanul
megvolt

FERRUCCIO A szakadatlanul megvolt

BRUSCON Egy sorral előbből Ferruccio

Disznórőfögés

FERRUCCIO Ami megvolt a szakadatlanul megvolt

BRUSCON És
Azt mondtam *innen kezdve*

FERRUCCIO Innen kezdve

BRUSCON Idióta

FERRUCCIO Innen kezdve

BRUSCON Tehát akkor innen kezdve

FERRUCCIO Természetesen magasra emelt fejfel

BRUSCON Természetesen magasra emelt fejfel

FERRUCCIO Természetesen magasra emelt fejfel

BRUSCON Az Isten szerelmére ez nincs benne a komédiámban
és ezt én mondtam most
neked
Őszidő van Ferruccio
ezt ne feledd
A betakarítás ideje

Abbamaradt a disznórőfögés

másfelől ezt nem szabad észrevenni
Madridban mindenesetre nem
ahol végtére is a jelenet játszódik
A Prado megnyitása érted
Retiropark-variációk a háttérben
(Elteszi a zsebkendőjét)
Ezt mind tudnod kell egyfelől
másfelől teljesen figyelmen kívül kell hagynod
érted
mire gondolk
Angliát még meg sem érintette
a katasztrófa
de éppen erről van szó
Te a magad tapasztalatait úgyszólván
Németországból hozod
(Ismét előveszi a zsebkendőjét a kabátzsebéből)
gondolj csak Schopenhauer Parergájára

Nietzsche-effektus
(Kifújja az orrát) ezt
akartam azzal hogy
Lady Churchill
pontosan abban a pillanatban veszi el a kalapját
amikor Metternich megjelenik
(Ismét elteszi a zsebkendőjét)

FERRUCCIO Ez az ami megvolt

BRUSCON a szakadatlanul megvolt
Ezt sokkal jelentőségtejjesebben kell mondanod
úgy mintha azt mondanád
a pápa négy órákor jön teára
érted
mintha röviddel ezelőtt
bejelentkezett volna a pápa
tehát

FERRUCCIO Ez az ami megvolt

BRUSCON *(előjátssza)*

Ez az ami megvolt
a szakadatlanul megvolt

FERRUCCIO Ez az ami megvolt

BRUSCON a szakadatlanul megvolt
Nem jó nem jó
Hiszen a kalaptű már leesett
mikor ezt mondod
akarom mondani nem a kalaptű
a kalap
a kalap már leesett
Metternich már leült
már ül egy ideje
akkor mondja ezt Ez
az ami megvolt
a szakadatlanul megvolt
Eppen ehhez kellett volna Spinozát olvasnod
abszolút hiányzik ez az olvasmányélményed
roppant kínos számomra
ezt újra meg újra megállapítani
Sok bosszúságtól megkímélhettél volna
engem is magas is
ha olvastad volna Spinozát
Akkor most nem volna szükség rá
hogy ezt a kontár vitát folytassam veled
Tehát Ez az ami megvolt

FERRUCCIO Ez az ami megvolt

BRUSCON Nem nem
hagyjuk inkább
nem megyünk semmire
csak egyre rosszabb lesz
lehet hogy már túl is próbáltunk mindent
másfelől nem engedhetjük hogy
eluralkodjon rajtunk a hanyagság
Éjszaka
még egyszer átvettem anyáddal
az üdvözlési jelenetet
az se ment jobban
ez a füledt idő
a színház halála
(Miután távolról mennydörgés hallatszott halkan)
Már dörög is hallod
Legalább kicsit lehűl a levegő
ha jön egy zivatar
(Feláll és Ferrucciohoz megy)
Az üdvözlési jelenet
a Spinoza-gondolathoz kapcsolódik ez
egy schopenhaueri cselfogás
mondhatnám úgy is brusconi cselfogás
Néha már azt hiszem
én vagyok Schopenhauer
Bruscon Schopenhauer
újjászületés gondolata
szellemi homoszexualitás ezt gondolom
(Az emelvényen állva)
Természetesen előbb a kalaptű lazul meg
aztán esik le a kalap
előbb a kalaptű meglazulása
aztán a kalap leesése természetesen
Kérlek szépen
még egyszer az egészet

FERRUCCIO *(időközben felállt és most visszaül)*

	Ez az ami megvolt a szakadatlanul megvolt	<i>Fellép Brusconné mint Madame Curie és Sarah mint Lady Churchill, és leülnek a magukkal hozott székre. Ferruccio is leül közéjük</i>
BRUSCON <i>(leinti)</i>	Nem tetszik nekem ez az egész Mi volna ha ezt a két sort egyszerűen kihagynánk Akkor mindössze ennyit mondasz Idehallgasson Metternich a veszély elmúlt Ez jobb lényeges javulás Ferruccio Tehát	<i>(Aki közben föl sem nézett)</i> Életfogytiglani színházfogság a kegyelem legcsekélyebb esélye nélkül Es mégsem adjuk föl soha A színház mint fegyház Rabok tízezrei akiknek semmi kilátása kegyelemre Csak a halálos ítélete biztos mindnyájuknak
FERRUCCIO	Ez az ami megvolt	
BRUSCON <i>(botjával a levegőbe vágva)</i>	Az Isten szerelmére kihagyni nem megmondtam	<i>(Hirtelen fölneéz, bele a többiek arcába)</i> Bárcsak csapolhatnék sört gondoltam feltűrt vendéglős ingujjban sört csapolnék és boldog lennék Csakugyan vendéglős akartam egykor lenni <i>(Lehajol és az emelvény padlóját vizsgálja)</i> Ámde színész lett belőlem önként bevonultam a börtönbe életfogytiglan
FERRUCCIO	Kihagyni	
BRUSCON	A megvoltat kihagyni	
FERRUCCIO	Idehallgasson Metternich a veszély elmúlt	
BRUSCON <i>(megkönnyebbülve)</i>	Kitűnő A megvoltat et cetera töröljük és mindjárt azt mondom Idehallgasson Tehát még egyszer	Mennydörgés
FERRUCCIO	Idehallgasson Metternich	<i>(Főlegyenesedik, mintha fájdalmak kinoznák)</i> Állami színész Vándorszintársulat <i>(Körülneéz a teremben)</i> bizonyos fokig mindig is utáltam a páholyszínházat a páholyszínházi embereket <i>(Az övéi felé fordulva felkiált)</i> Mit ültök itt nincs szükségem rátok most nincs egyedül akarok lenni tűnjetek el tehát
BRUSCON <i>(leinti)</i>	Jó lesz <i>(Mutatja Ferrucciónak, hogy csináljon neki helyet, és leül a székre)</i> Az elgondolás végtére is az volt hogy olyan komédiát írjak amely tartalmazza az összes komédiát amelyet valaha is írtak Abszurd ötlet kétségtelen mindamellét Bruscon számára egyáltalán nem megvalósíthatatlan <i>(Maga elé)</i> az akusztika a létező legrosszabb Itt meggyilkolom amit írtam előre megfontolt szándékkal de a komédiám a legmostohább körülményeket is elbirja <i>(Ferrucciohoz)</i> Hallaniuk kell az embereknek ami elhangzik de nem többet a kellesténél látniuk kell az embereknek amit mutatunk de nem többet a kellesténél mint minden nagy drámai mű azén komédiám is a szóból él <i>(Miközben dörög az ég, a hátát nyomkodja)</i> Ez után az este után meg sem tudok többé mozdulni Pedig milyen egészségesen jöttem el Gaspoltshofenből mintha csak a halálom váma rám itt Utzbachban Utzbach mint Butzbach Ha rossz tanuló vagy nagy mester lesz belőled mondotta nagyapád az én apám anyai ágon természetesen A szó a lényeg nálam A Történelem Kerekében	Mind felállnak és eltűnnek Tehetségtelen fajzat Mennydörgés
		<i>(Töprengőn a földre nézve)</i> Terembérről szó sem lehet Százkilencvennyolc schillingbe került a vacsora az Inn menti Riedben <i>(Az emelvény padlóját vizsgálja lehajolva és a deszkákat két kézzel nyomkodva)</i>
		Mennydörgés
		Korhadts és rohadt itt minden Csak le ne szakadjon alattunk tulajdonképp fájdalomdíjat kellene kérnem amiért fellépek itt <i>(Ismét felemelkedik)</i>
		Mennydörgés
		Ha turnéra megyünk úgy gondoltam ez úgyszólván megújulás a színház számára <i>(Lehajol a padló fölé, félrefújja a port, és újra feláll)</i> Mindig is teljességgel ellentétes színházat csináltam <i>(A szék alatt átnézve végigméri a termet)</i> Valóban életfogytiglan szolgáljuk azt az értelmetlenséget hogy megszülettünk Fatális világkonstrukció
Mennydörgés	A kritikusok a bárgyú nézésre esküdtek föl hallani már nem hallanak semmit	
<i>Ferruccio behoz egy empire paravánt és szétnyitja</i>	A maximumot nyújtjuk de értetlenség fogadja minél többet adunk ki magunkból annál nagyobb szellemi erőfeszítéssel jár és annál értetlenebb a kritika fellépünk újra meg újra amíg csak élünk és egy árva lélek se ért bennünket	Mennydörgés
		Tévedések létezése <i>(Körülneéz)</i>

	kakofonikus idiotikus (<i>Leül a székre és körülnéz</i>) Talán nem is olyan jó ez az én komédiám kétségvilág		az itteni temető száraz Csuromvíz az itteni temető VOLTAKÉPP miért is BRUSCON pihennie az ember száraz temetőben végtére is többé-kevésbé az ázott temető ideális
	<i>Belép a háttérben a Vendéglős, de Bruscon nem veszi észre</i> (<i>Elgondolkodva</i>) Elpocsékolt évtizedek könnyen lehet Hirtelen hallásromlás gondoltam ma reggel a Cortison tabletták miatt A komédia kellős közepén csődöt mondott a hallásom az előadás azonban nem szakadt meg		<i>A Vendéglős a fejét csóválva el</i> Bomlásbarát (<i>Körülnéz</i>) Nem az én ötletem volt ebbe az Utzbachba jönni Nem megyünk négyszáz lakos alá
	<i>A Vendéglős lassan közeledik Bruscon felé</i> (<i>Tűnődve</i>) Terembért nem Gaspoltshofenben teljes ellátás azonkívül a doktor kezelte a fülem kínai cseppeket csöpögtetett bele (<i>Átnéz az empire paraván alatt</i>) Ha teljesen megsüketülnek akkor is végig tudnám játszani a komédiámat		én ezt mondtam Agathe pénzsóvársága Hiszen sejtettem én <i>Brusconné, Sarah és Ferruccio (mint Mettemich) bejönnek a jelmezükben, d</i> <i>álarc nélkül, és újra leülnek a székekre.</i> (<i>Aki nem vesz róluk tudomást, a földet nézve</i>)
	Mennydörgés A vakság az komisz dolog lenne a sükettség csak félig az kínai valamit csöpögtetett bele		Mennydörgés Lehetséges hogy törölöm a harmadik felvonást a Churchill-jelenetet tizenhetedik jelenet tizenkilencedik jelenet Utzbachban nem kell eljátszani az egész komédiát Disznók elé De működik az öfenntartási ösztön Kínai szert csöpögtettek nem akart honoráriumot elfogadni
	<i>A Vendéglős az egyik ablak elé állt</i> (<i>Meditálva</i>) Néző Mettemich Hitler Történelmi konstelláció a láncszem Churchill A vendéglősné maga kötötte harisnyái Gaspoltshofenben nyájas igen nyájas emberek Szerencsés eset		Mennydörgés A komédiám dedikált példányát kapta <i>Akadnak még rendes emberek vidéken</i> Gaspoltshofen teljes siker volt
	<i>A Vendéglős köszörüli a torkát</i> (<i>Mintha erre ébredne, épp leülőben a Vendéglőshöz</i>) <i>Maga az</i> A lopakodó vendéglős úgyszólván		Mennydörgés Az Alpoknál meg honos az emberiség az Alpokban már mindenki romlott és megrontott az idegenforgalom tette tönkre őket (<i>Az órájára néz</i>) Hét óra Végző soron kihuny a feszültség Mincs már vészfénytialom (<i>Megfordul és végignéz az övéin</i>) Szereplők főszereplők (<i>Feláll és az emelvény közepére megy</i>) Rólatok gondolkodtam nem jutottam messzire A műértés teljes hiánya Az én hibám Az én nagyzási hóbortom Az én bűnöm (<i>Magához inti Ferrucciót</i>) <i>Ferruccio az apja elé lép</i>
	Mennydörgés. <i>A Vendéglős tesz néhány lépést Bruscon felé</i> Egy kis hirtelen gyengeség kétségkívül semmi rendkívüli az én koromban Egy kis szövegmemorizálás et cetera Nos		Mennydörgés Mint Gaspoltshofenben a tizenkilencedik jelenet törölve a tizenhetedik jelenet a Churchill-jelenet az egész harmadik felvonást kihagyni Itt az ideje hogy felszereld a függönyöket <i>Ferruccio indul és felszereli a speciális függönyöket valamennyi ablakra</i>
VENDÉGLŐS	A tűzoltóparancsnok azt üzeni hogy a vészvilágítást el lehet oltani		
BRUSCON	El lehet oltani Hát persze Nevetséges is volna ha éppen itt Utzbachban ragaszkodnának egy olyan tilalomhoz amelyhez még sehol sem ragaszkodtak általában a legnevetségesebb tilalmak egyikéhez		
	Mennydörgés Gondoltam természetesen hogy el fogják oltani a vészvilágítást		
	<i>A Vendéglős összeszedi az asztalról az üres ásványvizes üvegeket</i> Csak ásványvizet iszom A szellem embere nem tehet másként		
	<i>A Vendéglős ki akar menni</i> (<i>Visszatartja</i>) Minden községben megtudakolom nedves-e a temető		(<i>Brusconnéhoz, aki egész idő alatt köhögött</i>) Az egyetlen ami ingerlő benned az a köhögési ingered Mennydörgés, és szakadni kezd ez eső

NEGYEDIK JELENET

Este. A függöny mögött Brusconné mint Madame Curie, Sarah mint Lady Churchill, Ferruccio mint Metternich, jelmezben és álarcosan a székükön ülnek BRUSCON (Napoleonként a függőnyél egy nyíláson át a nézőteret figyelni egészen halkán)

Telik a terem

Egyre jobban dörög és zuhog

Sajátságos milyen apró emberek
Sajátságosan aprók és köpcösek
(A szereplőire néz)
Végtére is bizonyos értelemben
nincsen semmi kifogásom
emez odvak ellen
Ahol van akarat
ott akad út is
(A cipőjére pillant és magához inti Sarah-t)
Gyere csak ide gyere

Sarah Bruscon elé lép

Nem pucoltad meg a cipőmet
fényesítsd ki
de gyorsan

Mennydörgés. Bruscon a függőnyíráson les kifelé, miközben Sarah a cipőjét fényesíti. Brusconné feláll, kinyújtja a karjait, ameddig csak bírja, aztán lehajol annyira, amennyire csak lehetséges, megérinti a padlót, többször köhéccsel közben, aztán visszaül. Ferruccio a fejét csóválja

(Magában)
Nem berezeln
(Főlnéz a terem mennyezetére)
Csak nem berezeln

Mennydörgés

(Hátrahúzza a jobb lábát. Sarah-hoz)
De hisz ez fáj
fényesíteni
nem összelapítani
(Magában)
Micsoda vigasztalanság

Mennydörgés

Én magam ugyan nem idegenkedem
ezektől a vigasztalan helyektől
mondom is gyakran magamban (A szereplőire néz)
minél vigasztalanabb
annál kedvesebb
Akárhová néz az ember
semmi kilátás semerre

Sarah abbahagyta Bruscon cipőjének fényesítését, és visszaül a székére

(Miatán kinézett a függőnyíráson)
Csak mert hiszünk magunkban azért
birjuk ki
átvészeljük

Mennydörgés

amit nem tudunk megváltoztatni
mert hiszünk a művészetünkben
(A szereplői elé lép)
Ha ez a hitünk nem lenne
a színművészetben legalább
már rég a temetőben lennénk

Mennydörgés

Semmi más nem érdekel bennünket
csak a művészetünk
az égvilágon semmi más
(A függönyhöz megy. Átnéz rajta. A szereplőkre néz)
A bolondozás bolondjai
bizonyos szempontból szemérmertlenség
hullákon átgázolás természetesen

Mennydörgés

Haszontalanság bizonyos értelemben

Nem okulnak semmiből

(Átnéz a függőnyön, aztán újra a szereplői felé fordulva)

Igy menekülünk meg
az állami színházak
züllottságától
(Magában)
Soha többé állami színházba
Hogy gyűlölöm a páholy szót

Mennydörgés

(Átnéz a függőnyön)
Akár kétszázán is állhatnának itt
csupán a háttérben
Nyolcszázharminc néző
Gaspoltshofenben
De Utzbachnak alig van
kétszáznál több lakosa
Azén komédiám olyan
hogymindent megért belőle még az is
aki leghátul áll
azén komédiám magas művészet
nem nagyképű fontoskodás
bizonyos értelemben mégiscsak a
valóság fanatikusa vagyok
(A szereplőihez megy. Brusconné elé lép, aki egész idő alatt köhéccsel)
Madame Curie
lengyel nő volt
ezt ne feledd
Nem kedvelem a lengyel népet

Mennydörgés

nem kedvelem feltétel nélkül
Feltűnéshajhászok
Vakbuzgóság
Katolicizmus
ízleştelen
de Madame Curie-t
mindig szerettem
te azonban nem úgy játszod
hogymén szerethessem
márpedig én nem hagyom
hogymkiverd belőlem Madame Curie-t
Történelmi figura teljességgel
történelmi figura
(Brusconnéhoz)
Hanyag a sminked Éppen
Madame Curie az
aki több feketét bír el a szemek körül
(Int Sarah-nak, hogy hozza a festékesdobozt)
Egy-kettő hozd már
a sminkes dobozt

Mennydörgés. Sarah hozza a festékesdobozt, és Bruscon a felesége arcán még sötétebbre húzza a fekete sminket

Még több fekete a szemek köré
Tudom irtózol a fekete színtől
Undorító
hogya fekete sminket
mindig utána kell húzni az arcodon

Brusconné köhög

Te persze csak köhögsz
Képzeldés
Hipocondria
(Addig sminkeli az arcát, míg csaknem az egészet befeke-títi)
Atomkorszak drágám
az egész atomkorszaknak
látszania kell az arcodon

Iszonyatos mennydörgés

Többé-kevésbé
a világ végének
kell látszania az arcodon
(Teljesen feketére festi Brusconné arcát)
Madame Curie arca

	<p>koromfekete kell hogy legyen ahogy mindig is mondtam Egyszerűen nem értem miért nem teljesítetted a parancsom</p>		<p>(A szereplőkhöz) Bruscon a nevem mondtam a vendéglősnek nem Buscon ahogy a plakátokon áll és A Történelem Kerekében a nagy A betűt írott kerek a-val írták nem pedig hegyes nyomtatott A-val (Átnéz a függönyön) De hazugság lenne</p>
Brusconné köhög	<p>Túlságosan sokat fekszel az ágyban Alighogy megérkezünk te máris az ágyba bújsz és minden munka énrám marad A feleség a természet szerencsétlensége A haj túlságosan laza (Fésűt kér Sarah-tól) Szigorúan megfésülni hányszor mondtam te mindig kócosan hagyod feszesen szigorúan megfésülni igazi lengyel módra a lengyel nők haja mindig feszesen hátra van fésülve a lengyel nők mind feszesen fésültek (Addig fésüli a haját, míg teljesen le nem simul) Madame Curie csúnya volt</p>	Mennydörgés	<p>ha azt állítanám hogy Gaspoltsholenben megértették a komédiámat Mindenesetre az emberek nem fukarkodtak a tapssal Még mindig ez a penetráns disznóólbűz Furcsamód formátlan testű emberek Az elkorcsosodás roppant érdekes esetei (A szereplőkhöz) Egy béna a tolókcocsijában különös (Átnéz a függönyön)</p>
Mennydörgés	<p>tudom te szép nő szeretnél lenni a színpadon de akkor nem játszhatod Madame Curie-t Madame Pompadour sajnos nem szerepel a darabomban Az én darabomban nem lép színre kurtizán Végre is nem kurvákról írtam darabot ez egy klasszikus darab (Húzogatja Brusconné jelmezét, megigazítja a ruhaujját, hátralép egy lépést) Bárcsak életet lehelhetnék beléd sajnos olyan merev maradtál amilyennek megismertelek</p>	Mennydörgés	<p>A történelem kerekét nem forgathatjuk vissza mondtam a polgármesternek Történelmi fejmosás a darabomban mondtam a polgármesternek</p>
Mennydörgés	<p>Azt hittem feloldhatom a feszességedet életet lehelhetek beléd Micsoda tévedés (Még egy lépést lép hátra) De Madame Curie is merev nőszemély volt extravagáns lengyel nő testestől-lelkestől merev végső soron éppoly kevésbé ihletett mint te ez az igazság roppant unalmas mint a történelem bizonyítja bizonyos értelemben híján minden bájnak és izig-vérig lengyel Csak az atommagot sikerült meghasítania te pedig csak a köhögéssel zaklatsz bennünket (A függönyhöz megy és átnéz rajta)</p>	Mennydörgés	<p>Bizonyos értelemben forradalmi Szójátékművész aki az olcsó viccet sem veti meg (A szereplőkhöz) Telik a terem Valószínűleg a környékről is jönnek nézők igazán úgy fest Művelődésszomj Kultúrára vágyó nép (A szereplőkhöz megy. Megáll Ferruccio előtt) Metternichnek inkább a karikatúrája rossz a smink hallatlanul rossz testtartás úgy fest mint Metternich mondhatnám kétségkívül hasonlít Metternichre (Odainti magához Sarah-t a festékesdobozzal) Sarah odalép hozzá</p>
Mennydörgés	<p>A polgármester úr már itt van Egy iskolás csoport furcsamód (Megfordul a szereplőj felé) Egy iskolás csoport (Átnéz a függönyön) Félár de mégiscsak az érdeklődés jele érdeklődés mégiscsak Gaspoltshofenben száz plakátot nyomattak itt még harminc sincs azok is kézzel írottak gyámoltalan írás hajmeresztő szöveg</p>	Mennydörgés	<p>(Sminkeli Ferrucciót) Nem lehet ilyen petyhüdt az arc ez ellentmond Metternich szellemének Metternich a legnagyobb Alábecsülik mint senki mást</p> <p>és áskálódnak e lene Elegáns tartás Az elegancia nem árt a szellemnek ez képtelenség volna Ellenkezőleg az elegancia kiemeli a szellemet nyomatékosítja A szellem elegancia csakugyan (Huzigálja Ferruccio jelmezét) Egy kis vacsora úgy gondoltam</p>

	valami könnyű étel ebben a fülledt időben	Mennydörgés	nagyzási hóbotban szenvedek (<i>A szereplői felé fordul</i>) mint a darabom (<i>Átnéz a függönyön</i>) de lehet hogy mégsem Ha azonban az emberek megértik a komédiámat nincs többé kedvem eljátszani
Mennydörgés	Örület lett volna itt ebben a ebben a		
FERRUCCIO BRUSCON	Utzbachban Itt ebben az Utzbachban Mozartot játszani felvonásközi zenének Verdi is megteszi megteszi itt Verdi is Italianita Italianita (<i>Szorosabbra köti Ferruccio cipőfűzőjét, majd újra föláll</i>) Mintha a halálom volna ez itt (<i>A függönyhöz megy és átnéz rajta</i>)	Mennydörgés	A mi előnyünk hogy senkit sem vádolunk csak önmagunkat Önvádszükséglet élethossziglan (<i>A szereplői felé fordul</i>) Shakespeare Goethe Bruscon ez az igazság (<i>Mintha borzongana</i>) Félelem a fagyhaláltól (<i>Átnéz a függönynyitáson</i>) A kényelmességet mindig gyűlöltük
Mennydörgés	A hentesek igen dicséretes viszonyban vannak a drámai művészettel (<i>Visszafordul a szereplőihez</i>) Mivel Gaspoltshofenben kacsát ettem itt most egy szép szelet bélszínre volna gusztusom A legjobb színészeknek naponta kell húst enniük A vegetarianizmus nem fér össze a színművészettel (<i>Brusconéhoz</i>) Csak te hiszed hogy tartósan elélhatsz főzeléken meg azokon a rémes salátákon Hiszen már most hogy nézel ki Szégyen a színházra szégyen a női nemre	Morajló mennydörgés	Mi prédikálunk és ők nem értik (<i>Magához inti</i> Sarah-t)
Brusconné a jobb	kezével némán elhárítja Pallérlány Az én proletár asszonyom az én kedvenc proletárnóm	Sarah odamegy Brusconhoz, mindketten átnéznek a függönynyíláson	Elejétől végig minden ízében filozófia gyermekem
Brusconné egyszercsak	harsányan fölnevet (<i>Ráförmeg magából kikelve</i>) Mit merészelsz (<i>Sarah-hoz</i>) Sarah gyermekem az anyánk megtébolyodott		<i>Iszonyatos égzengés, melynek nem akar vége szakadni. Bruscon és Sarah Brusconnéra és Ferruccióra néznek, akik rémülten felugrottak. Bruscon a mennyezetre mered, amely már beázott, miközben a teremben hangos kiáltás</i>
Hatalmas mennydörgés	(<i>Átnéz a függönyön</i>) Telik a terem (<i>Az órájára néz</i>) Tíz perc múlva fél nyolc Kis híján száz ember De szenvedtem is csakugyan világéletemben attól hogy színésznek kell lennem Ha nem mi magunk vesszük kezelésbe magunkat nem érünk el semmit valószínűleg		Ég a paplak ég a paplak tűz van ég a paplak
			Az összes néző elmenekül. Bruscon és Sarah néznek át a függönyön, míg ki nem ürül a terem
			(<i>Kis szünet után</i>) Kiürült a terem üres a terem teljesen kiürült
			Esik rájuk az eső a mennyezetről
			SARAH (átölelve az apját, homlokon csókolva, nagyon gyöngéden) Édes jó apám (<i>Hoz neki egy székelt</i>)
			BRUSCON (<i>leroskad rá, némi szünet után, mialatt az égzengés és az eső ereje a végsőig fokozódik</i>) Mintha csak sejtettem volna
			Függöny